IZDAJA ZA GORIŠKO IN BENEČIJO

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VIII. - Štev. 294 (2290) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr. TRST, sobota 6. decembra 1952 Cena 20 lir

Dr. Jože Dekleva:

MISLIM, DA SMO BILI MI IZVOLJENI, ZATO DA BRANIMO KONKRETNE INTERESE PREBIVALSTVA IN NE ZARADI TEGA, DA OD CASA DO CASA ORGANIZIRAMO NEUTEMELJENE GONJE, KI NE SLUŽIJO NICEMUR IN KI IMAJO IZKLJUČNO NEGATIVNE REZULTATE.

PROTI PONOVNEMU POSKUSU FAŠISTIČNE STAVKE

Poziv Razrednih sindikatov

Delavci vseh sindikalnih struj in političnih prepričanj! - Bodite oprezni in odklonite že sam poskus, da bi vas prikazali kot manevrsko množico za špekulacijo v korist tistih, ki vas dejansko izkoriščajo!

V tem okviru je akcija kominformovskih voditeljev, ki pomagajo zavajati delavski razred od njegovih življenjskih vprašanj in od konkretnih vprašanj socializma, naravnost zločinska. Je pa logična, kajti kominformovska vodstva, zvesti agenti Moskve, niso nič manjši nasprotniki socializma od buržoazne reakcije.

Kominformovski voditelji vedo, da jih bodo delavske množice zapustile — kot so jih v mnogih deželah že zapustile, če bodo spoznale, da jih varajo s socialističnimi frazami, dejansko pa so zavezniki buržoazije v borbi proti družbenemu napredku.

Toda to objektivno — in v mnogih primerih, kot te dni v Trstu — tudi dejansko zavezništvo z izkoriščevalskim razredom snema z lic kominformovskih voditeljev vsak dan bolj lažno socialistično masko in jih vse bolj kaže v njihovi pravi podobi.

Tržaški delavci imajo prav zdaj priložnost, da se o tem prepričajo.

* * *

Izvršilni odbor Razrednih sindikatov STO, ki se je sinoči sestal, je po proučitvi in karakterizaciji akcije za ustanovitev pripravljalnega odbora za protestno manifestacijo proti upravnim volitvam v coni B sklenil, nasloviti na tržaške delavce naslednji poziv:

DELAVCI!

S pretvezo volitev v coni B STO ter s sodelovanjem in podporo združenj trgovcev, industrijcev, špediterjev, s podporo uprav ACEGAT in občine, strank in tiska, delodajalcev in neofašizma, s podporo vodstev Delavske zbornice in Enotnih sindikatov se je ustanovil v Trstu odbor, ki je proglasil četrtrtno stavko — izprtje.

Delavci! Jasen je špekulativni in spletkarski značaj te «manifestacije», ki spada v tisti široki načrt nacionalističnih agitacij, ki izvira iz Rima in prihaja od tam v Trst in Milje.

Ta manever skriva po svojem bistvu in po svojih načrtih aneksionistične cilje in protisocialistično akcijo. Je to ena izmed tistih značilnih krajevnih manifestacij na liniji akcije razreda, ki gospoduje v Italiji in v Trstu in s katero hoče zopet pridobiti vse zgubljene pozicije, izkoriščajoč pri tem, če je mogoče, sodelovanje delavcev samih po njihovih sindikalnih organizacijah.

Delavci! To ni «protest» delavskega razreda, marveč privlegiranih in razlaščenih veleposestnikov v coni B, je zaskrbljenost ob zgledu dejanske demokracije volitev v coni B, s katerimi tamkajšnji delavci dosežejo samoupravo, upravljajo lastne tovarne, ustanavljajo svete proizvajalcev.

Delavci Enotnih sindikatov in Delavske zbornice! Današnja «stavka» ni nič drugega kot nadaljnji razvoj konservativne reakcionarne in neofašistične akcije od 20. in 21. marca v Trstu.

Te spletke so proti interesom delavcev, njihove stvari in njihove borbe.

Interesi in ljudje, ki so poskušali in delno tudi uspeli uresničiti te interese z «izprijem» 20. marca, se ne tičejo delavcev marveč buržoazije in kapitalizma.

Delavci vseh sindikalnih struj in političnih prepričanj! Bodite oprezni pred takimi pobudami: odklonite tudi sam poskus, da bi vas prikazali kot množico za manevriranje in špekulacije v korist tistih, ki vas dejansko izkoriščajo, izkoriščajo vaša čustva in vašo sedanjo pasivnost.

Pobudniki te akcije skušajo z današnjo agitacijo doseči tudi drug cilj, hočejo odtegniti vašo pozornost od vaših problemov in potreb, od vaših gospodarskih in socialnih zahtev. To povejte vodstvoma Delavske zbornice in Enotnih sindikatov ter zahtevajte od njih, da se res ustvari enotna akcijska fronta, toda za reševanje vprašanj brezposelnosti, prometa in trgovinske mornarice, dela v ladjedelnicah, v obrtništvu, v mali in srednji industriji ter vprašanja gradnje hiš in stanovanj za vsakega delavca.

IZVRSILNI ODBOR RAZREDNIH SINDIKATOV

STRAH pred socializmom

Z neverjetno mobilizacijo vseh razpoložljivih sredstev je te dni prišla do viška gonja, ki se formalno sklicuje na volitve v coni B, in med katero smo včeraj v občinskem svetu, (in danes verjetno ponovno na «tiskovni konferenci in drugod») doživeli nov ginljiv objem med fašisti in kominformisti. Ta solidarnost se je, kot že 22. marca v prid fašističnih razgrajačev, manifestirala tudi v napovedi «protestne» stavke, za katero so, kot kaže, kominformovski voditelji celo hoteli prehiteti svoje kolege iz Delavske zbornice.

O «stavki» ni potrebno izgubljati besed: kot prvi se je bodo udeležili delodajalci in s tem jasno pokazali, da gre za preprosto zaporo, kot smo jo že opazovali med marčnimi dogodki. Vendar je v današnjem primeru delodajalski, kapitalistično-razredni značaj te «sindikalne» akcije še bolj očiten, saj je njena glavna ost naperjena proti socialističnim pridobitvam v coni B.

Pri tem bi bilo napačno misliti, da gre tu samo za zemljiške veleposestnike, ki bi radi, da bi jim istrski kmetje spet garali kot koloni, ali za industrijske delničarje, ki bi radi spet sedli na hrbet delavcem, ki danes sami upravljajo tovarne in po svojih predstavnikih v svetih proizvajalcev tudi neposredno sodelujejo v vseh upravnih organih.

Interesi, ki naj jih reakcionarna gonja proti coni B poskuša ščititi, so mnogo širši. V današnjem svetu, v katerem so družbeni odnosi tako rekoč bozoreli, da terjajo velike socialne spremembe, v svetu, v katerem visi socializem tako rekoč v zraku, v svetu, v katerem se delavski razred vedno odločneje usmerja na pot v socializem, je vsaka dežela, vsak kraj, kjer se ustvarja socializem, neposreden dokaz preživelosti starih družbenih odnosov.

Izgradnja socializma v coni B je tisti glavni vzrok, ki narekuje tržaški in italijanski reakciji strah v kosti in ki jo sili, da poskuša z vsemi sredstvi natakniti javnemu mnenju, predvsem pa delavstvu, slepoočnice na oči, in obenem z lažmi in klevetami, z vzbujanjem najnižjih nagonov, odvrniti pozornost od lastnih problemov, ki so do te mere goreči, da terjajo rešitev. Ne gre samo za istrske brate, za tržaško razredno korist jim gre!

GOVOR TOV. DR. J. DEKLEVE NA SINOČNJI SEJI OBČINSKEGA SVETA

O resolucijah proti fašističnim zakonom in proti brezposelnosti naj se razpravlja

namesto da se razpihuje rasno sovraštvo in obrekuje ljudska oblast v coni B, ki sloni na delavskem razredu in ki pomeni najboljše jamstvo za nadaljnji razvoj resnične demokracije

Na včerajšnji seji tržaškega občinskega sveta, o kateri poročamo na drugi strani, je imel tov. dr. Jože Dekleva sledeči govor:

Resolucija, o kateri naj bi razpravljali, se dozdevno povezuje na volitve, ki bodo 7. t. m. v coni B. Pravim dozdevno, ker pravi vzrok te resolucije je treba iskati drugje. Volitve so samo pretveza.

Sodim, da je jasno, ali da bi vsaj moglo biti jasno, da imajo volitve v coni B izključno upravni značaj in da so posledice reorganizacije upravnih organov ljudske oblasti, ker šli v občinske odbore, t. je v večje upravne enote. Zaradi tega volitve ne morejo imeti nobenega političnega pomena niti političnih posledic razen tistih, ki izhajajo iz zakona in iz upravnih potreb. Kljub temu se pojavljajo protesti, pojavljajo se celo pozivi velesilam in celo OZN. Vse to spremlja sistematična in besna kampanja v tisku. Kot krona vse te akcije bi morala slediti tiskovna konferenca in splošna stavka tržaškega delavskega razreda združena z delodajalsko zaporo, stavka, ki naj bi bila še popolnejša od one od letošnjega 22. marca.

Vprašujem se, zakaj vsa ta inscenacija? Zakaj vse to napihovanje? Kot že tolikokrat, se izkorišča tudi ta priložnost za politične špekulacije, katerih namen je diskreditirati, klevetati ljudsko oblast v coni B, se pravi oblast, ki temelji na delavskem razredu, na delavcih in kmetih in ki pomeni najboljše jamstvo za razvoj resnične demokracije v korist delovnih množic, obenem pa predstavlja napramagljivo oviro za povratek starih izkoriščevalskih klik. Kot v drugih primerih se tudi to pot vprašujem, čemu služi ta hrup? Gotovo ne prebivalstvu, ki živi na tem ozemlju, prav tako tudi ne interesom sosednih ljudstev. To se ne dogaja zato, da bi se končala vsa nasprotja, ki jih je povzročil fašizem skupno s krvavo vojno, ki je zadela vse in ni prizanesla nikomur in ničemur; prav tako to ni v interesu miru sploh, to ni v interesu delavskega razreda, ki je po težkih borbah, ki jih je izbojeval, tuj narodnostnemu in rasnemu sovraštvu in ki ga žulijo vse drugačni problemi, ki so zanj življenjskega pomena. To, kar se tukaj ponovno počenja, je samo v interesu ozkih nacionalističnih krogov, ki nočejo sodelovanja, ki nočejo bratstva med narodnostnimi skupinami našega mesta in ki predvsem nasprotujejo bratstvu med delavci našega področja in cone B, ker se bojijo razvoja in razširjanja socialističnih tendenc in teženj, ker je vse to nasprotno njihovim razrednim interesom in interesom rimskega imperializma. Prepričan sem, da je ogromna večina našega prebivalstva nasprotna tem manevrom in tem ciljem. Prav tako se ne morem izogniti prepričanju, da se nas svet ob takih argumentih spreminja v navadno orodje predstavnikov interesov, ki so nasprotni blaginji našega prebivalstva.

(Ko je Vidali vse bolj glasno prekinjal tov. Deklevo, češ «da je v coni B fašizem in da ljudstvo strada», mu je ta odgovoril: «V coni B so življenjski pogoji danes mnogo boljši, kot leta 1948, ko si jih ti še videl in opisoval kot odlične». Ta odgovor je Vidaliju zaprl sapo).

Resolucija, ki nam je bila predložena, zatrjuje med drugim, da hočejo volitve v coni B potvoriti prepričanje prebivalstva, in da se jih more udeležiti samo «titovsko» politično gibanje. So te trditve resnične? Če primerjamo duha te resolucije z volilnim zakonom, po katerem bodo izvršene volitve 7. t. m., moramo zaključiti, da tisti, ki resolucijo predlagajo, tega zakona sploh niso čitali, če so ga pa čitali, da umetno potvarjajo njegov smisel. Da bi osvetlil lažnost le nekaterih točk resolucije, se bom omejil na navajanje nekaterih določil omenjenega zakona. Predvsem ni res, da se lahko volitev udeleži samo «titovsko» politično gibanje. Res je nasprotno, da kandidatne liste predlagajo neposredno volivci, zbrani na zborih volivcev. Člen 28 zakona pravi: «Kandidata za delegate v občinski ljudski odbor in v okrajni odbor lahko predlaga zbor volivcev ali pa določeno število volivcev», s pismenim predlogom, ki ga podpira vsaj desetina volivcev, vpisanih v volilni enoti; to število predlagateljev liste ne more biti manjše od 30 oseb. To pravi člen. To pravi člen 28 omenjenega zakona.

Volitve, ki se bodo izvršile na osnovi enake in neposredne volilne pravice prebivalcev, ki živijo na ozemlju posameznih občin, so tajne. Volivcem je zajamčena svoboda odločitve in tajnost glasovanja; prekršitev teh določil se kaznuje z zaporom enega leta ali z denarno kaznijo. Sami volivci torej neposredno predlagajo kandidate za posamezne volilne enote. Meni se zdi to najbolj demokratičen način, ker omogoča izražanje volje volilne množice na najbolj neposreden način. Vi, ki govorite o zatiranju, dovolite mi, da navedem še nekaj primerov. Za koprski odbor, ki bo imel 50 delegatov, svetovalcev, je bilo predlaganih 111 kandidatov, za deset občinskih ljudskih odborov, ki bodo skupno imeli 216 svetovalcev, je bilo predloženih 481 kandidatov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Istrsko ljudstvo bo jutri odgovorilo na fašistično-kominformovsko gonjo

Tov. Franc Kralj: „Tako kot danes o coni B je reakcija govorila o tržaškem proletariatu, dokler ga ni razbila, danes ga pa vabi v skupno fronto proti socializmu"

Včeraj je bila v bujskem in koprskem okraju vrsta volilnih zborovanj, na katerih so se volivci pogovorili o zadnjih pripravah za nedeljske volitve.

V Kopru so imele včeraj in predvčerajšnjim zbore volivcev vse volilne enote. Navzočih je bilo okrog 2000 volivcev.

Tudi v Izoli so že zaključila volilna zborovanja, na katerih je bil predložen volivcem v razpravo in odobritev program bodočega dela mestnega občinskega odbora.

Največje volilno zborovanje pa je bilo včeraj v piranskem gledališču «Tartini», kjer se je zbralo okrog 1500 volivcev piranske občine. Toliko jih je bilo, da vsi niso mogli v dvorano. Govorniki so ob navdušenju občinstva obsodili najnovejše iredentistične manevre v Trstu. Več sto mladih volivcev je včeraj zborovalo tudi v Izoli.

Množične organizacije so že začele z okraševanjem volišč in vasi. Volivci posameznih enot tekmujejo med seboj, da bodo volišča čim lepše okrašena, in za čim prejšnjo zaključitev volitev. Po nekaterih vaseh obeh okrajev so se volivci na množičnih sestankih obvezali, da bodo vsi volili že do 8. ure zjutraj. Na dan volitev bodo organizirali tudi budnice. Na množičnem sestanku v Izoli so sklenili, da bodo dale znak za začetek volitev tovarniške sirene, fanfare in mestna godba.

Zadnji zbori volivcev bodo po vaseh koprskega okraja danes, v bujskem okraju pa bodo zborovanja zaključili danes z velikim zborovanjem v Novem gradu, kjer bosta govorila Matejčič Ivan in Radink Vido.

Včeraj je imel po radiu jugoslovanske cone Trsta tov. Franc Kralj-Petek, ki kandidira v volilni enoti Puče-Koštabona, sledeči govor:

«Le še kratek čas nas loči od dneva, ko bodo naši volivci zavedno odšli na volišča, da bi tudi z glasovanjem izrazili vse, kar so med volilno kampanjo na zborovanjih hoteli, ko so si postavljali kandidate. Naše volitve v občinske ljudske odbore in v okrajni ljudski odbor so naša notranja zadeva, kjer naše ljudstvo ponovno, kot vedno, pokaže svojo moč in volijo za nadaljnjo graditev socializma. Samo takšen pomen jim dajemo mi ne glede na to, kaj naši sosedni sovražniki o njih trobijo. Za njih, za fašiste, iredento ter kominformiste in vso ostalo reakcijo so naše volitve ilegalne, in kateri koli rezultati volje našega ljudstva za njih nič ne pomenijo.

Kakšno protislovje! Z ene strani volitve nič ne pomenijo, z druge strani pa pišejo, več oni kot mi sami o naših volitvah. Zato je razumljiva šovinistična gonja proti volitvam v coni B. Tu je poizkus zavajanja svetovnega javnega mnenja. Laži o preganjanju Italijanov in teroriziranju prebivalcev se niso obnesle. Kdo naj verjame, da preganjamo Italijane, če so bili vendar vsi zbori volivcev v Piranu, Izoli, Kopru itd. množično obiskani; in če so na vseh volilnih zborovanjih volivci sami odločili, kdo naj bo njihov kandidat, ko so za deset občinskih ljudskih odborov izbrali 481 kandidatov, od katerih bo izvoljenih 216 odbornikov; za okrajni ljudski odbor ki bo imel 50 odbornikov, pa je bilo izvoljenih 111 kandidatov, in nikjer ni bilo primera ali poskusa narodnostnega zapostavljanja.

Po vseh naših krajih so volivci upoštevali narodno enakopravnost. V obalnih mestih je bilo izbranih od dveh tretjin do štirih petin kandidatov italijanske narodnosti.

Ker prejšnji hrup ni vzbudil v svetu zanimanja, je treba «ubogim istrskim bratom» pomagati od zunaj. Z velikim hrupom je treba ustanoviti protestne odbore, ki naj proglašajo splošno stavko. Ob tej priložnosti je Bartoli sklical izredno sejo občinskega sveta — vse to proti volitvam v coni B.

Kaj naj pomeni stavka v znak protesta. Organizirala ga je Delavska zbornica v sodelovanju z delodajalci; to je torej stavka delodajalcev in ne delavcev. To je znana linija odvračanja pogledov delovnih ljudi od perečih notranjih gospodarskih vprašanj. Te je taktika italijanske buržoazije z demokristjani na čelu, pa tudi kominformovskih hlapcev Stalinovega despotizma.

Eksponenti razlaščene istrske gospode in italijanskih kapitalistov nemudoma sklicujejo predstavnike svoje kamarile, da bi baje reševali vprašanje cone B. Ne sklicujejo jih za reševanje občinskih vprašanj njihove cone; rajši sklicujejo propagandistična zasedanja, na katerih kažejo bivši istrski latifundisti samo svoj bes nad tem, ker jih je ljudska revolucija vrgla z oblasti in spodila z zemlje, ki je niso nikoli obdelovali.

Evo, proti kakšnemu nasilju ste vi, gospoda! Zanje je ljudska revolucija teror in «balkanizem». Razdelitev zemlje kmetom, ki jo obdelujejo, je po mnenju tržaške gospode brezpravno in barbarsko. Tovarne delavcem, to je zanje laž. Tako so govorili tudi o tržaškem proletariatu. Dokler je bil enoten in mogočen po tržaških ulicah, je bil zanje «balkanska horda». Ko so ga razbili, pa ga vabijo, naj z njimi nastopa v skupni fronti proti revoluciji, proti naši uspešni borbi za izgradnjo socializma; z druge strani se združuje za enoten nastop fronte od Santina do Vidalija, ki hoče storiti vse, da bi nam prizadejala čim več škode. V tej borbi proti fronti iredentistov in šovinistov smo mi v vseh povojnih letih premagali vse izkušnje in želi iz leta v leto uspešne zmage na vseh področjih našega družbenega življenja, zato ni čudno, če bodo naši volivci na nedeljskih volitvah še enkrat potrdili ono, kar so sklenili na skupni proslavi dneva republike 29. novembra v Kopru».

Bonnski parlament odobril pri drugem čitanju pogodbene dogovore

BONN, 5. — Zvezna zbornica je nocoj pri drugem čitanju odobrila z 218 glasovi proti 164 bonnske pogodbene dogovore.

Med debato so govorili številni poslanci, med katerimi državni tajnik v zunanjem ministrstvu Hallstein, ki je izjavil med drugim, da dogovori ne vsebujejo nobene tajne določbe.

Socialnodemokratski voditelj Ollenhauer je obtožil vladno koalicijo, da igra zločinsko igro, ko skuša pripraviti ustavno sodišče, da bi se izreklo za skladnost teh dogovorov z ustavo. Dalje je Ollenhauer izjavil, da bo vključitev Zahodne Nemčije v evropsko skupnost lahko povzročila pospešeno sovjetizacijo Vzhodne Nemčije in njeno oboroženje ter še ostrejšo delitev Nemčije.

Dalje je Ollenhauer priporočal parlamentu, naj čaka z ratifikacijo dogovorov, dokler ne bo Francija sporočila, kakšna dodatna jamstva zahteva. Po njegovem bo evropska politična oblast francoska kreatura, in bo treba prej videti, kako bo ustvarjena, preden se pristane na evropsko obrambno skupnost.

Prednost za kodifikacijo o diplomatski imuniteti

NEW YORK, 5. — Glavna skupščina OZN je danes na plenarni seji odobrila več načrtov resolucij, ki jih je dobila od pravnega odbora. Med temi je načrt resolucije, s katero se zahteva od odbora za mednarodno pravo, naj da prednost kodifikaciji o diplomatski imuniteti. Ta načrt je, kakor je znano, predložila Jugoslavija, ki je poudarila, da Sovjetska zveza in njeni sateliti stalno kršijo to imuniteto.

Glavna skuščina je odobrila tudi resolucijo posebnega političnega odbora, s katero se priporoča ustanovitev komisije, ki naj bi proučila rasni položaj v Južni Afriki.

Dalje je odobrila priporočilo istega odbora za ustanovitev komisije za dobre usluge, ki naj bi organizirala pogajanja med Južnoafriško zvezo, Indijo in Pakistanom glede položaja Indijcev v Južni Afriki.

Medtem se je sestal tudi Varnostni svet in razpravljal o Kašmirju. Ameriški delegat je predložil angleško-ameriško resolucijo za demilitarizacijo tega ozemlja ter pozval Indijo in Pakistan, naj se sporazumeta.

Nocoj so brzojavno sporočili prizadetim vladam resolucijo, ki jo je skupščina sprejela glede Koreje, skupno s pismom predsednika skupščine, ki poziva kitajsko in severnokorejsko vlado, naj sprejmeta predloge.

MADRAS, 5. — Po uradnih vesteh je ciklon, ki je 30. novembra divjal ob obali države Madras, povzročil smrt 134 oseb. Razen tega računajo, da je zgubljenih nad 1000 glav živine.

Ciklon je divjal tudi v francoski posesti Carical, kjer je povzročil smrt 30 oseb.

WASHINGTON, 5. — Nocoj je umrla v Beli hiši v starosti 90 let Trumanova tašča.

Eisenhower je bil na Koreji in je že na povratku v ZDA

Iz New Yorka je odpotoval preteklo soboto in si je na Koreji ogledal fronto Na tiskovni konferenci je general izjavil, da je prišel, da prouči položaj

SEUL, 5. — Poveljstvo OZN je danes sporočilo, da je bil general Eisenhower na obisku na Koreji in da je že spet odpotoval. Uradna izjava o obisku pravi:

«Danes je vrhovni poveljnik poveljstva ZN, general Mark W. Clark naznanil, da je novoizvoljeni predsednik Eisenhower končal svoj zgodovinski obisk na korejskem bojišču.

Na svojem prvem tridnevnem potovanju po bojišču je novoizvoljeni predsednik opravil celo vrsto obiskov, med katerimi so bili tudi obiski ameriškemu letalskemu oporišču na Koreji, prvi diviziji morskih stelcev, prvemu ameriškemu armadnemu zboru, prvi diviziji britanskega Commonwealtha, 8055 premični armadni bolnišnici, prvi diviziji južnokorejske vojske, drugi ameriški diviziji, tretji ameriški diviziji in južnokorejski diviziji Capitol. Na sporedu njegovega obiska pa so bile tudi konference s predsednikom Rheejem in drugimi uradniki korejske republike, poveljnikom pomorskih sil Daljnega vzhoda, admiralom Robertom Briscom, s poveljnikom generalom letalskih sil Daljnji vzhod, generalom O. P. Weylandom, s poveljniki vojnih ameriških zborov in divizij in s poveljniki enot ZN, ki služijo z VII. ameriško armado.

Na obisku po Koreji so spremljali generala Eisenhowerja: vrhovni poveljnik čet ZN, general Mark W. Clark, poveljujoči general VIII. ameriške armade na Koreji, general James A. Van Fleet ter glavni spremstva novoizvoljenega predsednika.

Eisenhower in njegovi spremljevalci so prišli na Korejo z letali ameriškega letalstva in so pristali na oporišču ameriškega letalstva blizu Seula v torek, 2. decembra, ob 9. uri popoldne (po korejskem času). Z generalom Eisenhowerjem so bili: bodoči obrambni minister, Charles E. Wilson, bodoči pravosodni minister, Herbert Brownell jr., predsednik odbora načelnikov glavnih stanov ameriških oboroženih sil, general Omar Bradley, poveljnik ameriškega brodovja na Tihem morju, admiral Arthur W. Radford, generalni major ameriškega letastva, Roger Ramey, posebni pomočnik novoizvoljenega predsednika, Wilton B. Persons, tiskovni tajnik, James C. Hagerty, pribočnik, polkovnik polkovnik Paul Caroll, in osebni tajnik, poročnik John Davis».

Eisenhower se je danes po tridnevnem inspekcijskem obisku na Koreji in po razgovorih s častniki in vojaki poveljstva ZN ob 11. uri dopoldne vkrcal na letalo in odpotoval proti Ameriki.

Pred svojim odhodom je Eisenhower imel tiskovno konferenco, na kateri je časnikarjem med drugim izjavil:

«Prišli smo semkaj, da proučimo položaj. Nimamo nobenih čudodelnih zdravil in tudi ne zvijač za reševanje korejskega problema. Vojna, kot je vojna na Koreji, je združena z določenimi težavami in težko je izdelati načrt, ki bi prinesel pozitivno in končno zmago brez nevarnosti razširjenja vojne. Vendar se lahko marsikaj napravi za izboljšanje našega položaja in vse, kar je mogoče, bo tudi napravljeno».

Eisenhower je nato izjavil časnikarjem, da bo njegov štab proučil «vse, kar smo videli na Koreji, tako da bo naša vlada lahko bolje vodila svojo politiko podpiranja svobode na svetu».

Eisenhower je odpotoval na Korejo iz New Yorka preteklo soboto zjutraj. Zaradi njegove varnosti je bilo potovanje tajno in Eisenhower ni zapustil letala, dokler ni letalo zaradi izpopolnitve goriva pristalo na otoku Iwo Jima na Pacifiku. Poročilo o njegovem potovanju so objavili šele v trenutku, ko je ameriška osma armada sporočila, da je Eisenhower danes zjutraj zapustil Korejo.

Na Koreji je potoval z jeepom in lahkim letalom. Ogledal si je velik del zahodne in zahodnocentralne fronte. Njegov sin, major John Eisenhower, mu je bil med njegovim potovanjem dodeljen kot pobočnik.

Danes zjutraj je Eisenhower prišel na otok Guam in je takoj odpotoval z neko križarko proti Havajskim otokom.

O povratku Thoreza

PARIZ, 5. — Na vprašanje o morebitnem povratku tajnika francoske kominformistične stranke Thoreza v Francijo je neki član centralnega komiteja Florimond Bonté izjavil, da Thorez aktivno sodeluje pri vodstvu stranke. Dodal je, da je francoska kominformistična stranka «povsem svobodna glede sklepov o povratku Thoreza». Bonté je dodal, da zelo verjetno ne bo stranka imela letos kongresa in da bodo v začetku prihodnjega leta sklicali nacionalno konferenco, ki pa ne bo imela potrebnih pooblastil, da obnovi vodilna mesta v stranki, zlasti pa ne centralnega komiteja.

BEOGRAD, 5. — V Jugoslaviji je danes še vedno snežilo. Snežni zameti so ponekod prekinili železniške zveze. Od sinoči je prekinjena vsaka potniška zveza med Zagrebom in Splitom. V Liki je sneg na nekaterih krajih dosegel višino 1 metra.

Splošna stavka v Tuniziji zaradi umora sindikalnega voditelja

Včeraj so našli ubitega tajnika Splošne zveze tunizijskih delavcev F. Hacheda. Predstavniki stranke Neodestur trdijo, da je za umor odgovoren generalni rezident. Protest drugih sindikalnih organizacij

PARIZ, 5. — Iz uradnih virov javljajo, da je bil danes ponoči ubit v Tuniziji voditelj Splošne zveze tunizijskih delavcev Fehrat Hached, glavni tajnik te zveze. Javljajo tudi, da se je francoski generalni rezident v Tuniziji De Hauteclocque, ki je danes zjutraj prišel v Pariz in se sestal s člani francoske vlade, takoj vrnil v Tunis, kamor je prišel nocoj.

Po nadaljnjih vesteh so truplo ubitega voditelja našli na poti med Tunisom in Zaghouanom, približno 50 km južno od prestolnice. Njegov avtomobil, ki je bil na več krajih prestreljen, pa so našli približno 10 km proč od trupla.

V Tunisu in na ostalem področju so proglasili policijsko uro od 20. do 6. ure zjutraj. Hkrati so francoske oblasti prepovedale razširjanje vesti in telefonske zveze med Tunizijo in Parizom. Pred povratkom v Tunizijo je generalni rezident De Hauteclocque izjavil, da se je v Parizu dogovoril s francosko vlado o ukrepih za javno varnost.

Takoj ko se je v Tunisu razširila vest o umoru, so Tunizijci zaprli vse trgovine in vse trge v arabskih delih mesta. Splošna zveza tunizijskih delavcev pa je razglasila splošno stavko do nedelje.

Umorjeni Hached je bil med najbolj znanimi osebnostmi tunizijskega političnega življenja. Francoski krogi v Tuniziji pa trdijo, da spada to gibanje v okvir delovanja stranke Neodestur. Trdijo tudi, da je Hached naslednik Burguibe, odkar je bil ta interniran. Pred dnevi je Hached zaprosil za vizum za potovanje v ZDA na vabilo ameriških sindikatov, toda vizum mu je bil odklonjen.

V Tunisu so funkcionarji regentstva izjavili samo, da bodo tisti, ki so odgovorni za zločin, kaznovani po zakonu. V teh krogih tudi zanikujejo govorice, da je bilo preteklo noč med neredi ubitih več Francozov.

V Parizu pa je glasnik tunižke regence izjavil, da bi zločin lahko tolmačili na tri načine: kot zločin, ki naj bi ga izvršili pristaši skrajne levice stranke Neodestur, ki so nasprotniki ubitega sindikalnega voditelja; kot zločin kominformistov, ki bi hoteli poostriti francosko-tuniški spor, ali pa kot zločin skupine francoskih teroristov.

Predstavnik stranke Neodestur Mohamed Masmoudi pa je v Parizu zvalil odgovornost za umor na francoskega rezidenta v Tuniziji. «Ta je dovolil francoskim teroristom «Rdeče roke», da nekaznovani izvršijo številna nasilja, vštevši umor Pehrata Hascheda.

Sedaj ni mogoče več govoriti o spravi med Francijo in Tunizijo. Po tem zločinu ni mogoč noben sporazum. Vsi Tunizijci se morajo pripraviti, da se bodo zoperstavili zatiralnim kolonialnim silam.»

Mednarodna zveza svobodnih sindikatov, v katero je včlanjena Splošna zveza tunizijskih delavcev, je danes objavila izjavo, v kateri z zgražanjem obsoja umor Hascheda in dodaja, da bo Splošna zveza tunizijskih delavcev nadaljevala svojo borbo, pri kateri bo imela še dalje podporo Mednarodne zveze svobodnih sindikatov. Tudi francoski sindikalni organizaciji CGT in Force Ovriere sta objavili izjavo, s katero obsojata umor in pozivata francosko vlado, naj «odločno krene na pot reform v Tuniziji».

Beograjska «Politika» o De Gasperijevem potovanju v Grčijo

Vse kaže, da se Italija boji krepitve balkanskih narodov - Beograjsko mnenje o komisiji Socialistične internacionale za proučevanje tržaškega vprašanja - Pred novim zasedanjem podonavske komisije

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 5. — Beograjski politični krogi komentirajo danes vest da je izvršni biro socialistične internacionale imenoval skupino predstavnikov raznih političnih strank, ki naj bi prihodnje leto na prvem sestanku razpravljali o tržaškem vprašanju na osnovi sklepov socialistične internacionale v Milanu.

Beograjski politični krogi poudarjajo, da se lahko to vprašanje reši samo sporazumno med jugoslovansko in italijansko vlado. Vendar sodijo, da bi bili kljub temu jugoslovanski zastopniki pripravljeni udeležiti se razpravljanja, če bi jih socialistična internacionala povabila. Na ta način bi namreč komisija imela možnost, da se seznani z jugoslovanskim stališčem in da pride do objektivnih sklepov.

Pod naslovom «De Gasperi na Balkanu» piše nocojšnja «Politika» o bližnjem obisku De Gasperija v Grčiji po pisanju italijanskega tiska, ki govori o simpatijah Italije do Grčije in o skupnih interesih. «Politika» opozarja na italijansko-grške odnose v preteklosti, ko je Italija ugrabila Dodekanez, in na pustolovščine v drugi svetovni vojni ter poudarja, da je popolnoma naravno, da Rim, ki je bil poražen, pokaže dobro voljo in da z novo politiko do Grčije poveča svoj mednarodni ugled.

Čeprav je znano, da Rim z velikim nezadovoljstvom gleda na razvoj dobrih odnosov med Grčijo, Turčijo in Jugoslavijo, je vendar malo čudno, da italijanski tisk piše o nekih skupnih interesih Italije in Grčije, pri tem pa ne skriva, da je eden De Gasperijevih ciljev ta, da se Grčija pridobi za protijugoslovansko stališče glede Trsta in za borbo proti dajanju gospodarske pomoči Jugoslaviji. Vse to se pripravlja v trenutku, ko se grški ministri pripravljajo, da bodo na zasedanju atlantskega pakta v Parizu opozorili na nevarnost sovjetskih satelitov in zahtevali večjo pomoč za Balkan. Vse kaže, da se Italija boji krepitve balkanskih narodov.

Jugoslovanska vlada je zaprosila za privolitev britanske vlade za imenovanje dr. Vladimira Velebita, sedanjega jugoslovanskega veleposlanika v Rimu, za veleposlanika v Londonu. Kot smo že poročali, se bo jugoslovanski veleposlanik v Londonu dr. Jože Brilej do konca tega meseca vrnil v Beograd, kjer bo prevzel novo službeno mesto v zunanjem ministrstvu.

Pod naslovom «Resnica o jugoslovanskih sindikatih» je Osrednji svet jugoslovanskih sindikatov poslal Mednarodni zvezi svobodnih sindikatov in njenemu glavnemu tajniku Oldenbroeku obširen odgovor na poročilo, ki ga je Oldenbroek podal na zadnjem zasedanju izvršilnega odbora Mednarodne zveze svobodnih sindikatov, ki je bilo letos junija v Berlinu. Odgovor, ki obsega 40 strani, so poslali številnim narodnim sindikalnim organizacijam in uglednim sindikalnim funkcionarjem v svetu.

Romunsko ministrstvo za zunanje zadeve ni odgovorilo na zahtevo jugoslovanskega odpravnika poslov v Bukarešti, da bi ga sprejeli v ministrstvo, kjer bi vložil protest zaradi slabega ravnanja z jugoslovanskimi diplomatskimi predstavniki v Romuniji. V Beogradu sodijo, da je romunsko zunanje ministrstvo s tem, da ni odgovorilo na zahtevo jugoslovanskega odpravnika poslov, dokazalo, da je sodelovalo pri izzivanjih proti jugoslovanskim diplomatom v Romuniji.

Po sporočilu jugoslovanskega zunanjega ministrstva so neznane osebe, po nalogu romunske policije zadnje čase po telefonu ponujale jugoslovanskim predstavnikom tajne podatke, napovedovale zaupne sestanke in podobno. 3. decembra je prišel v jugoslovansko veleposlaništvo v Bukarešti neki romunski uradnik in pokazal jugoslovanskim predstavnikom mapo karikatur, ki žalijo Jugoslovane in jugoslovanske državne voditelje. 47-letni romunski uradnik Vianu Horia je dejal jugoslovanskim predstavnikom, da so ga poslali organizatorji razstave «Borba in mir», ki bo v kratkem odprta v Bukarešti in ki bo imela izrazit protijugoslovanski značaj.

Jugoslovanski veleposlanik v Indiji dr. Jože Vilfan je danes odpotoval iz Novega Delhija v Rangun na prijateljski obisk burmanski vladi. Znano je, da je bil za novega diplomatskega predstavnika v Burmi imenovan Dobrivoje Vidić. Po vesteh iz Ranguna so burmanske oblasti pozdravile ta sklep jugoslovanske vlade. Uradni zastopnik je v Ranugunu izjavil, da predstavlja to imenovanje nov prispevek k nadaljnjemu razvoju prijateljstva med obema državama.

Nocoj je odpotovala iz Beograda v Galac šestčlanka delegacija, ki bo zastopala Jugoslavijo na zasedanju podonavske komisije. Delegacijo vodi Dragoje Djurić, odpravnik poslov v Moskvi. Na tem zasedanju bo jugoslovanska delegacija zahtevala, naj podonavska komisija prouči in sprejme pravilnik o poslovanju, izvolitvi in organizaciji tajništva in druga organizacijska vprašanja, ki jih je jugoslovanska delegacija predložila na zadnjem zasedanju komisije. Razen tega se je zvedelo, da bo Jugoslavija zahtevala, naj se vpiše na dnevni red vprašanje oviranja normalne plovbe po Donavi s strani komiformovskih obalnih držav.

B. B.

Brez sledu izginil

BEOGRAD, 5. — Po vesteh iz Albanije je brez sledu izginil bivši načelnik generalštaba albanske armade generalni major Bekir Beleku, ki je letos v avgustu odletel iz Tirane v spremstvu treh civilistov. Takrat so govorili, da se bo vrnil v septembru. Toda do danes ni o njem nobene vesti. Medtem so za novega načeln

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

Danes, sobota 6. decembra
Miklavž, Vladovita
Sonce vzide ob 7.31 in zatone ob 16.21. Dolžina dneva 8.50. Luna vzide ob 21.05 in zatone ob 11.13.
Jutri, nedelja 7. decembra
Ambrož, Veselin

Svetovalci Demokratične fronte Slovencev se bodo tudi v bodočem občinskem svetu borili za popolno enakopravnost Slovencev

GORICA, 5. — Po občinskih oglasnih deskah se je pojavil poziv Demokratične fronte Slovencev v Italiji slovenskem goriškim volivcem in volivcem okoliških vasi za občinske volitve 14. decembra.

Volilni program DFS je veren izraz teženj celotnega slovenskega zamejstva. V njem so zapopadene vse njegove zahteve in želje, vsi pogoji, ki so potrebni za pravilno narodno, kulturno in gospodarsko rast slovenskega delovnega človeka.

Besede volilnega poziva, da «se bodo tudi v bodočem občinskem svetu naši zastopniki borili za popolno enakopravnost Slovencev na jezikovnem, kulturnem, socialnem in gospodarskem področju proti zapostavljanju naših predmestnih predelov, Standreža, Podgore, Oslavja, Pevme, St. Mavra, Gradišča itd.» ne zvenijo prazno. Že štiriletna delavnost občinskih svetovalcev DFS nedvomno postavlja njene svetovalce v prvo vrsto borcev za pravice Slovencev.

Redko kdaj je slovenskega človeka zaneslo na občinski svet, ki je zasedal na mestnem gradu, ker je šovinistična drhal na njegovi prvi seji leta 1948. pokazala, da ni varno Slovencu, če se hoče prepričati o delovanju občinskega sveta. Toda časnikarji, ki smo morali po svoji uradni dolžnosti na te seje, in ki smo slovensko javnost sproti obveščali o vsem, kar se je na gradu dogajalo in govorilo, smo od blizu lahko zasledovali veliko delo, ki ga je opravil naš svetovalec tov. Pavlin in ostali svetovalci DFS. Od blizu smo lahko zasledovali vse njegove poti, ki jih je kot svetovalec napravil za svoje volivce in za vse goriške in okoliške Slovence. Danes je bil na Oslavju, jutri v Pevmi, naslednji dan zopet na Oslavju skupaj z goriškim županom. Tudi v Standrež je prišel, se zanimal za tamkajšnja vprašanja. Bil je na vseh sejah občinskega sveta. Njegovi beseda je bila vedno na mestu. Nihče ne more oporekati njegovi vestnosti in sposobnosti. Na občinskih sejah je posegel v vsako razpravljanje. Dokazal je, da je povsod doma. Poznal je vse kraje in ljudi. Kadar se je razprava prenesla na slovenska vprašanja, je bil vedno prvi, ki je zaprosil za besedo in osvetlil sleherno nejasnost. Postal je tako rekoč izvedenec za slovenska vprašanja, ali z drugimi besedami pravi in resnični zastopnik slovenskih interesov v občini.

Zato ne more biti med slovenskimi ljudmi druge želje, kot da bi predstavniki Demokratične fronte Slovencev v Italiji kot doslej tudi v bodoče z enako vnemo zastopali slovenske narodne, gospodarske in socialne koristi.

Zato si sleherni Slovenčev in poštenjak lahko želi, da bi bil tudi v novi občinski svet izvoljen preizkušeni borec za naše pravice tov. Pavlin Bogomil.

TEDENSKI BELEZNI KOLEDAR bo izšel tudi v stenski izdaji. Naj si ga nabavi vsaka gospodinja!

POGLED NA CIZERJE V OBCINI TARCENT

Udin-Videm-Udine

«Messaggero Veneto» ne zamudi nobene prilike, da ne bi sejal sovraštva med prebivalstvo. Volitve, ki so bile v Posarju so mu dale znova priliko, da piše o tem vprašanju. Govori tudi o «Udine», ki bi lahko postal «Videm».

Cesto je ta list potrošil več besed za Furlanijo in Beneško Slovenijo. Značilno pa je, da prav vedno, tudi ko govori o Trstu, o Istri in «italijanski Dalmaciji», mora v svoje pisanje vtakniti Udine in Videm. Star pregovor pravi, da se vsak vedno vrača tja, kjer ga čevelj žuli.

Sicer «Messaggero Veneto» ni niti toliko pomemben, da bi mu na karkoli odgovarjali. Vendar mu povemo, da bi se glavno mesto Furlanije lahko čisto pravilno imenovalo Videm in ne Udine. Naslanjamo se na prave prebivalce te pokrajine, ki so Furlani. Okrog 1 milijon jih je. Nato imamo slovensko manjšino in manjševilne Nemce. Toda Italijani niso v Furlaniji niti kot večina niti kot manjšina. Italijani so karabinjerji, policisti in drugi funkcionarji, ki so prišli iz civiliziranega italijanskega mesta Napoli ali Calabrije in Sicilije.

Torej imamo v Furlaniji Furlane in zanje je njihovo mesto Udin in ne Udine. Ko že «Messaggero Veneto» povzdiguje Francoze, ki so pustili v Posarju nedotaknjena nemška krajevna imena, bi nam lahko razložil, zakaj je Rim hotel, da bi Udin postal Udine. Odgovori naj, zakaj hvali Francijo za njeno lojalnost in zakaj bi morali hvaliti Italijo, ki ravna med drugim tudi v Furlaniji čisto drugače. Mi nočemo trditi, da bi se Udine moral imenovati Videm. Toda če ga 60.000 prebivalcev tako imenuje, in sicer takih prebivalcev, ki so tod-doma, ga tudi imajo pravico tako imenovati. Nihče, ki je v Furlaniji rojen in kogar predniki so tudi v tej pokrajini živeli, ne imenuje svojega glavnega mesta Videm temveč Udin.

A. J.

Vesti za trgovce

GORICA, 5. — Zveza trgovcev za goriško pokrajino sporoča vsem včlanjenim tvrdkam, da si na njenem sedežu na Korzu Italia št. 5 lahko ogledajo sledeče okrožnice: pravila za izvajanje začasnega plačilnega sporazuma med Italijo in Egiptom z dne 8. novembra 1952; podaljšanje razprave mešane komisije med Italijo in Švedsko z dne 10. januarja 1952; uvoz goveda, mesa in rib; določila medministrskega odbora za izvoze v prid italijanskim proizvodom; potrdilo o izvoru izdano v Zahodni Nemčiji; kontingent riža za izvoz; tkanine za izvoz.

SNG ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

V ponedeljek 8. dec. 1952 ob 20. uri gostovanje v KOPRU s Kreftovo dramo

CELJSKI GROFJE

V torek 9. decembra 1952 PONOVITEV.

PROSVETNO DRUSTVO LONJER — KATINARA vljudno vabi na svojo kulturno prireditev, ki bo v **nedeljo 7. t. m. ob 17. uri** v dvorani na Kontovelu.

Dramska družina bo v režiji tov. Anice Kalanove uprizorila Ogrinčevo veseloigro:

„V Ljubljano jo dajmo"

Vabimo Prosečane in Kontovelce, da se udeležijo zabavne prireditve.

Slovenski obrtniki in trgovci si bodo nabavili TEDENSKI BELEZNI KOLEDAR velikega formata.

Izšel je

JADRANSKI KOLEDAR

Dobite ga v vseh slovenskih knjigarnah na Tržaškem in v Gorici.

Seja občinskega upravnega odbora

3 milijone lir za volitve - Stavba za agrarni konzorcij - Razprava o štandreškem vodovodu

GORICA, 5. — Na četrtkovi seji je občinski upravni odbor pod predsedstvom župana dr. Bernardisa razpravljal o raznih vprašanjih navadnega upravnega značaja. Med drugim je odbor odobril potrošnjo 3 milijonov lir v zvezi z upravnimi volitvami in izdatek 6 milijonov lir za vzdrževanje bolnikov, ki so v breme občini, v mestni bolnici za julij, avgust in prejšnje mesece. Obstaja možnost, da bo občini povrnjen denar, ki ga je potrošila v tej zvezi.

Občinski odbor je nato pregledal še 32 prošenj občinskih uslužbencev, ki so zaprosili za stanovanja v novih občinskih poslopjih. Določili bodo posebno komisijo, ki bo preiskovala stanovanjske razmere občinskih uslužbencev.

Pred časom je Pokrajinski agrarni konzorcij naprosil občino za odstop zemljišča v Ul. Oberdan, za pokritim trgom, kjer naj bi zgradili stavbo, v kateri bi se osredotočilo vse delovanje konzorcija. Občinski odbor je pripomnil, da spada to vprašanje v področje občinskega sveta, vendar naj konzorcij obširneje obrazloži zadevo.

Na seji so odborniki razpravljali tudi o vodovodu v Standrežu. Po natačnem poročilu so odobrili načrt, ki so ga izdelala občinska podjetja. Proračun za vodovod znaša približno 12 milijonov lir. Občina bo v pričakovanju odobritve načrta poskrbela za potrebna posojila in istočasno za razne državne olajšave, ki so predvidene za gradnjo kmečkega vodovoda.

Končno se je odbor pomudil še pri vprašanju sirotišča v Ul. Baiamonti.

14 milijonov lir za zimsko pomoč brezposelnim

GORICA, 5. — Sestal se je pokrajinski odbor za zbiranje zimske pomoči brezposelnim. Sestanek so imeli v vladni palači pod predsedstvom prefekta Giammicheleja. Poleg njega je bil prisoten goriški župan, nadškof, predstavniki sindikalnih organizacij, delodajalci, šolsko skrbništvo, predstavniki občinskega podpornega urada itd..

Prefekt je v svojem pojasnjevalnem govoru prikazal prave cilje te plemenite akcije in dejal, da se bo razdeljevanje letošnje zimske pomoči brezposelnim pričelo časovno prej kot prejšnja leta. Kot se čitatelji verjetno spominjajo, so namreč nekatera povojna leta razdeljevali zimsko pomoč takrat, ko je bila zima že mimo, namreč meseca januarja.

Država je pokrajinskemu odboru dala 14 milijonov lir, ki jih bodo sorazmerno razdelili med ostale občine.

Z naše strani pozdravljamo podporo, ki jo bo država dala brezposelnim v obliki zimske pomoči, ker je taka podpora nujno potrebna zaradi velikega števila brezposelnih, ki si ne morejo z nobenim zaslužkom preskrbeti materialnih sredstev za življenje. Prepričani pa smo, da bi bili tisti brezposelni delavci, ki bodo prejeli zimsko podporo, veliko bolj zadovoljni, če bi jim namesto miloščine dali podporo v obliki dela, ki bi jim dalo pošten zaslužek. Tako bi si nikoli ne mogli očitati, da so prejeli denar brez dela. Poleg tega bi na tak način dobili zaposlitev, ki bi ne bila samo priložnostna. Za izvedbo takih zamislij je treba resno pristopiti k delu in zdraviti vse gospodarske rane, ki razjedajo družine delavcev, malih kmetov, obrtnikov, uradnikov. Treba je poživiti industrijo in pristriči peruti kapitalističnim industrijcem, da ne bodo po svoji volji paševali v tovarnah. Izvesti je treba načrte o namakanju krminsko gradiščanskega polja. V Gorici bi moral najti mesto tudi državni kapital. Gradnja tovarne za izdelovanje zabojev monopolnega blaga in oblek državnih uslužbencev je vse premalo, kajti število brezposelnih se s tem občutno ne zmanjša.

Gl dališče „Verdi"

„Carlo Gozzi"

V četrtek 3. nov. zvečer je gostovala benečanska dramska družina «Cesco Baseggio» v goriškem gledališču «Verdi» s komedijo v štirih dejanjih «Carlo Gozzi», ki jo je napisal pred nedavnim umrli komediograf Renato Simoni, katerega spominu je bila tudi posvečena ta predstava.

Komedija prikazuje življenje propadajoče benečanske plemiške družine, v kateri so vodile gospodarstvo ženske. Sin Carlo je bil med moškimi člani družine edini, ki se je skušal upreti takemu načinu življenja, ki je tiralo družino v dolgove in propadanje. Pozneje se dejanje v celoti prenese v življenjski krog tega člana družine. Prvo dejanje se razvija na podeželju, ostala pa na Carlovem domu v Benetkah in je njihovo odigravanje razdeljeno na tri dobe človeškega življenja, za katere je merilo prav Carlo in njegovo okolje.

Renato Simoni je napisal to komedijo že pred leti in se ji to tudi pozna. Spadati bi morala v vrsto klasičnih beneških komedij Goldonijevega tipa vendar pa jih ne doseza. V njej je premalo prikazano tipično življenje tiste dobe, ki se očituje v glavnem le v oblekah nastopajočih igralcev. Po drugi strani pa v njej, morda prav zato, ker hoče prikazati preteklost, ni sodobnega gledanja na življenje in njegovih problemov. Zato nas igra vsebinsko ne more prepričati in ogreti.

O igralcih pa moramo reči, da so dobro podali svoje vloge. Zlasti Cesco Baseggio, ki je v vlogi Carla prikazal tri različne dobe človeškega življenja; mladeniško, zrelo moško dobo in stara leta, je res mojstrsko podal vse tri ter s tem potrdil svoj sloves dobrega igralca. Tudi drugi igralci so se potrudili, da bi se mu približali in so dobro podali svoje vloge od avtoritativne matere, pa do premetenega komediografa.

Obisk je bil razmeroma majhen in je bilo gledališče nad polovico prazno, kar pa je v Gorici skoraj običajno, ker se goriška italijanska publika bolj zanima za varietejske programe. Vendar pa so gledalci večkrat tudi pri odprti sceni nagradili igralce s ploskanjem, kar pomeni, da jim je njihovo podajanje ugajalo.

Včeraj je imela ista dramska družina še drugo in zadnjo gledališko predstavo v Gorici z Lodovicijevo komedijo «Ljudje pri oknu».

Želimo in upamo, da bi kaj kmalu prišlo do večjega kulturnega sodelovanja med našo pokrajino in Slovenijo, da bi tudi kulturne skupine iz Slovenije lahko gostovale v goriškem gledališču in bi tako tudi goriški Slovenci prišli na svoj račun, saj bi gotovo v večjem številu napolnili dvorano, kot so jo napolnili obiskovalci te predstave.

I. M.

KRATKE VESTI iz beneških vasi

Brdo

V Podbrdu je umrl kmet Peter Sgarban, star 67 let. Bil je že dolgo bolan. Pogreba se je udeležilo veliko število ljudi.

Čedad

Končno so prišli do tega, da v dolinah Nadiže ni potrebne sindikalne organizacije, ki bi ščitila interese delavcev. V nedeljo 7. decembra bo v Čedadu konferenca, ki ji bodo prisostvovali razni predstavniki sindikatov vsega čedadskega okrožja in iz St. Petra Slovenov. Mogoče bo sedaj prišlo do izboljšanja organizacijskih oblik posebno za delavce v Beneški Sloveniji. Toda, žal, to zborovanje so sklicali kominformisti in kot samo imeli že priliko opaziti, pade krivda za dosedanje neuspešno sindikalno delo prav na kominformiste. In to predvsem zato, ker so ti ljudje postali s svojim šovinizmom nasprotniki delavcev v Beneški Sloveniji.

Grmek

Pred dnevi smo objavili seznam večjih javnih del v Benečiji, za katere bo vlada prispevala precejšnje milijone. Precej časa po tem, ko so bile že vse podrobnosti objavljene v vseh časopisih, se italijanski listi zopet vračajo na to in seveda skušajo te dajatve izkoristiti v propagandne namene. Vest je bila ponovno objavljena, češ da je zaradi posebnega zanimanja parlamentarca Schirattija in podtajnika Tessitorija bilo odobrenih 40 milijonov za gradnjo ceste Klodič - Selca - Topolovo. Toda to ni nič drugega kot «potrditev» že pred časom omenjenega dela. Isti italijanski tisk tudi poudarja, da so prebivalstvo in krajevne oblasti hotele izraziti tem dvem poslancem svojo zahvalo.

Prebivalstvo bi želelo vedeti samo eno stvar: Kolikokrat bo še objavljena vest, preden bodo pomoč dodelili?

Neme

Za mrtvega je bil proglašen Peter Gervasi, pokojnega Bazilija, rojen v Nemah 31. marca 1904, ki so ga Nemci 29. aprila 1944 aretirali in ga nato 3. oktobra istega leta internirale v Dachauu. Od tega dne dalje ga je sodišče v Vidmu proglasilo za mrtvega.

Tarčent

V vasi Kuja, ki so jo pred leti vsi imenovali «Cuies Slave», bo 8. decembra tradicionalni praznik, imenovan «Vin de Madone», na katerem proslavljajo novo vino. Na ta dan pride v Kujo mnogo ljudi iz vse Furlanije.

GORIŠKA SLOVENSKA MLADINA

priredi DANES 6. DECEMBRA OB 20. URI v dvorani «Zlati pajek»

MIKLAVŽEVANJE S PLESOM

Deloval bo dobro oskrbljen buffet.

Vabila se dobijo na sedežu ZSPD, Ul. Ascoli 1 in v kavarni Bratuž.

Darila lahko oddaste danes od 9-12 in od 14-18 v dvorani «Zlati pajek», Corso Verdi 1.

VSTOP Z VABILOM.

PROSVETNO DRUSTVO «IVAN CANKAR» SV. JAKOB

priredi

10. decembra 1952 ob 20.30

CANKARJEV VEČER

v Gregorčičevi dvorani, Ulica Roma 15.

VABLJENI VSTOP PROST.

KONCERT KOMORNEGA ZBORA V DOLINI

Komorni zbor iz Trsta priredi v nedeljo 7. t. m. ob 17. uri v Jercogovi dvorani v Dolini koncert s popularnim programom.

Vabljeni člani prosvetnih društev iz Brega.

DAN PRIZIVOV NA GORIŠKEM SODIŠČU

Hotela je dobiti zadoščenje

GORICA, 5. — Ker pac ni bila zadovoljna z razsodbo, ki jo je izrekla sodnija v Gorici lansko leto, je Melita Besednjak, stanujoča v Ulici Giustiniani 55, vložila priziv na sodišče. Hotela je namreč dobiti zadoščenje za klevete, katerih sta se po njeni izjavi proti njej poslužila njena soseda Gabrovec, por. Sacchi Karla in njen sin Virgilij Sacchi. Mater in sina je namreč pred letom tožila Gabrovčeva, ki je v obtožnici navedla, da sta jo zmerjala z grdimi izrazi ter da ji je Virgilij Sacchi celo pretil s smrtjo. Priče, ki so bile takrat klicane pred sodnika, da pomagajo razčistiti zamotani primer, so povedale še marsikaj drugega, kar gotovo ni bilo v korist tožiteljici. Izjavile so, da je stanovalcem v Ulici Giustiniani 55 znano, da se Besednjakova in Gabrovčeva prepirata že dolgo časa in da je 19. in 20. septembra 1951 prišlo do dejanj, ki so povzročila proces. Ta dan je namreč perilo, ki se je sušilo na dvorišču, in ki je bilo last Gabrovčeve, nenadoma postalo rdeče. Prepleskala ga je namreč Besednjakova, toda Gabrovčeva ji tega ni odpustila, temveč je sosedi v stanovanje nametala kup zemlje in peska. Takoj za tem je seveda začel prepir. Besede, ki so jih sosedje poslušali, so imele različen pomen. V bistvu so bile žaljive in vsi poskusi pomiritve razdraženih so bili zaman. Prišlo je do tožbe, katero je vložila, kot smo že zgoraj navedli, Besednjakova, vendar je sodnik oprostil Karlo Gabrovec in Virgilija Sacchija zaradi pomanjkanja dokazov in ker dejanje po zakonu ni kaznivo. Toda tožiteljka se s tem ni pomirila ter vložila priziv na okrožno sodišče, ki je danes znova potrdilo razsodbo goriške sodnije.

Prodajala sta tuje blago

GORICA, 5. — Sodnija v Gorici je obsodila 11. aprila 1951 na 15 mesecev zapora in plačilo globe 40.000 lir Umberta Tosorellija iz Murana pri Benetkah, ter njegovega tovariša Vaska Nogaro iz občine Vicenza. Oba sta si izposodila avtomobil pri trgovcu Rosembaumu od katerega sta tudi prejela blago v vrednosti 250 tisoč lir z obljubo, da prodasta blago v treh dneh in se nato vrneta v Gorico. Seveda o njiju ni bilo ne duha ne sluha. Kasneje je prišla brzojavka, v kateri naprošata trgovca, naj jima pošlje 5.000 lir za bencin, toda o blagu niti besedice. Ker se je cela stvar zdela trgovcu sumljiva, je «tička» naznanil in policija je ugotovila ter sodnija stvar potrdila, da sta si «junaka» blago prisvojila in ga prodala za svoj račun. Polovico blaga sta prepustila gostilničarju Ivanu Gallinu iz Vicenze, pri katerem sta se nastanila. Gostilničarja je goriška sodnija v procesu, ki ga je sprožil Rosembaum, obsodila na globo 30.000 lir, ker si je prilastil blago, čeprav je bil njegov lastnik sumljiv.

Danes pa so se vsi trije obtoženci priglasili okrožnemu sodišču, ki naj bi pregledalo lansko obsodbo. Po daljšem pretresanju je sodišče zmanjšalo Tosorelliju in Nogari kazen na 7 mesecev zapora in 2.000 lir globe ter plačanje stroškov Rosembaumu. Gostilničarja Gallina kazen pa je ostala ista.

Obsojen ker ni imel v redu knjigovodstva

GORICA, 5. — Na priziv, katerega je vložil mizar Franc Blažič iz Krmina na okrožno sodišče mu je kazen z zaporom 6 mesecev zmanjšalo na 4 mesece in plačilo sodnijskih stroškov. Navedeni krminski obrtnik ni namreč v času svojega delovanja vodil knjigovodstva kot ga zakon predpisuje, čeprav je bil pošten obrtnik, ki je prav zaradi tega, ker ni posvečal dovolj pažnje finančni strani svojega delovanja, prišel na boben. To naj bi bil eden izmed najvažnejših vzrokov, ki jih navaja njegov branilec, in ki so privedli Blažiča do tega. Ugotovljeno pa je bilo tudi protizakonito stanje njegovega knjigovodstva, zaradi katerega bi bil moral mož presedeti 6 mesecev. Končno pa mu je danes sodišče na vloženi priziv zmanjšalo kazen na 4 mesece zapora in plačilo stroškov.

Vsi na mladinsko miklavževanje

Nocoj bo organizirala slovenska mladina miklavževanje skupaj s plesom. Kakor poročamo na drugem kraju, sprejemajo v prosvetni dvorani darila v dopoldanskih in popoldanskih urah. Prireditev se bo pričela ob 20. uri. Ker pričakujejo Miklavžev prihod za 20. uro, priporočamo vsem tistim, ki pričakujejo od Miklavža tudi darila, da so točni. Kajti čimprej bo Miklavž svoje delo opravil, toliko prej bodo prišli na svoj račun tudi ljubitelji plesa.

Mladina je za ples povabila enega najboljših goriških orkestrov, kar obeta veliko veselja. Vstop samo z vabilom. Dobite jih pri Zvezi slovenskih prosvetnih društev v Ul. Ascoli in v kavarni Bratuž.

POSEBNA ŠTEVILKA „SOČE"

Danes izide «Sočan» na šestih straneh in bo posvečena predvsem Slovenskemu dijaškemu domu v Gorici s članki in številnimi lepimi slikami iz življenja naših dijakov.

Poleg tega bo v tej številki še vrsta drugih člankov, ki so važni za slovenske volivce v goriški občini.

Goriški Slovenci in okoličani, čitajte in širite «Sočan», ki je glasilo naše narodne manjšine v Italiji.

Pozor

Prodajajo margarino za maslo

GORICA, 5. — Zveza trgovcev za goriško pokrajino je dobila obvestilo, da razprodajajo te dni razni potujoči trgovci v velikih količinah margarinò za maslo, kar so po analizi ugotovili. Zato opozarjamo toliko trgovce kakor posamezne odjemalce.

Blago ponujajo v zavojih, ne da bi bila na njih navedena vrsta blaga ali pa celo stopljeno v posebnih vazah po 700 do 800 lir kg.

KINO

VERDI, 17: «Poslednja osvojitev», J. Wayne.

VITTORIA, 17: «Vsi smo zločinci», A. Nazzari in Y. Sanson.

CENTRALE, 17: «Veliko nebo», K. Douglas.

MODERNO, 17: «Orli v napadu».

IZ TRŽAŠKEGA DNEVNIKA

Fronta od fašistov do kominformistov proti socialističnim pridobitvam v coni B

(Nadaljevanje s 1. strani)

Narodnostni sestavek je sorazmeren s številom posameznih narodnosti. Tako n. pr. so kandidati za občinske ljudske odbore v Piranu, Izoli in Kopru od dveh tretjin do štirih petin italijanske narodnosti. Na področju ljudskega odbora občine Koper-okolica tvorijo italijanski kandidati petino, na področju občine Sečjole pa dve petini vseh kandidatov. Celo v ljudski odbor občine Marezige, ki je izključno slovenska, je bil predlagan en kandidat italijanske narodnosti.

S stališča njihovih narodnih pravic niso bili Italijani cone B na noben način oškodovani. Navedel bom ob tej priložnosti člen 3 ukaza št. 29, ki ga je letos izdala Vojna uprava JLA in ki dobesedno pravi: «Vsi organi ljudske oblasti in uprave morajo spoštovati načelo narodnostne enakopravnosti vseh prebivalcev okraja Koper in njihovo pravico, da se v javnem in zasebnem življenju poslužujejo svojega materinega jezika. Vi, ki protestirate proti tem oblastem — zakaj se vam ne zdi potrebno protestirati na primer proti ultimatu predsedstva cone, naj se odstranijo dvojezični napisi s slovenskimi krajevnimi imeni, ki jih prebivalstvo uporablja že stoletja, in ki jih je iz javnega življenja izbrisala fašistična peta. Zakaj se nihče med vami ne zgane in ne zahteva, da bi bile enkrat za vselej izbrisane te fašistične sramote, da bi bili odpravljeni fašistični zakoni, po katerih se morajo Slovenci posluževati italijanskega jezika, če nočejo biti kaznovani? Zakaj ne zahtevate, naj se uzakoni enakopravnost tukaj živečih narodnosti in se konča preganjanje partizanov, ki so se borili proti nacifašizmu?

(Italijanski svetovalci in komiformisti so prekinjali Deklevo te kričali, da govori laži, nakar ji je on odgovoril: «Kričanje in grožnje še ne zadostujejo. Navedite konkretne primere terorja v coni B». Povedali seveda niso ničesar).

(Bernetičevi, ki je kričala, češ da nima pravice govoriti v imenu slovenskega prebivalstva, je tov. Dekleva dejal: «Jaz lahko govorim v imenu slovenskega prebivalstva, ker ga nisem izdal in ker nisem zatajil narodnoosvobodilne borbe»).

Hotel bi še pripomniti, da se pojavljajo pri volitvah, ki bodo to nedeljo, nekateri novi elementi, ki so bistveno pomembni za delavce-proizvajalce, zahteve, za katere se bori delavski razred v številnih zahodnih državah. Prvikrat se bo v koprskem okraju izvolil svet proizvajalcev, ki bo predstavljal poedine panoge gospodarstva v smislu načela, ki določa predstavništvo poedinih kategorij proizvajalcev sorazmerno z njihovim prispevkom skupnosti.

Proti volitvam v coni B protestirajo prav predstavniki tistih strank, ki so s svoje strani zahtevali in na žalost dosegli raztegnitev na to ozemlje volilnega zakona, ki je protidemokratičen in ki naravnost tepta temeljno demokratično načelo proporcionalnega predstavništva. Zdi se mi, da ni treba zgubljati mnogo besed, da se to dokaže.

Prav krščanska demokracija in druge stranke, ki sestavljajo večino v našem svetu, so tiste, ki hrupno protestirajo proti zatrjevani nedemokratičnosti volitev v coni B in ki bi z druge strani hotele vsiliti za prihodnje politične volitve v Italiji tak zakon, ki naj bi zajamčil nadoblast vladnih strank in s tem kršijo načelo proporcionalnega predstavništva.

Ne morem si kaj, da ne bi še omenil, da je še živ spomin na strahoten proces v Pragi, na katerem so brutalno likvidirali glavne predstavnike češkoslovaške KP in druge državne funkcionarje. Kako je mogoče govoriti o obrambi narodnih pravic Italijanov v coni B, ko je proces v Pragi odkril nevarno tendenco po rasni diskriminaciji, tendenco, ki se je prelevila v pravi antisemitizem.

Pred zaključkom bi hotel ponovno pripomniti, da bi bilo po mojem mnenju bolj koristno in bolj konstruktivno razpravljati o resolucijah, ki so bile že pred meseci predložene in ki so v tesni zvezi z interesi prebivalstva našega mesta. Mislim namreč resolucijo o brezposelnosti, ki vse bolj zanima delavce, katerim je dobro znan položaj v coni B, ker je na tisoče teh že tam bilo. Cemu se ne razpravlja o resoluciji o pomoči, ki je vprašanje, ki bi ga morali vendarle proučiti, prerešetati in rešiti na najbolj primeren način za precejšnji del prebivalstva, ki črpa prav tu pičla sredstva za svoj obstanek. Med resolucijami, ki bi morale po mojem mnenju imeti prednost, je tudi tista, ki se tiče družbe «Società Immobiliare Lombardo-Veneta», ki je z izkoriščanjem stanovanjske krize organizirala pravcato velikopotezno goljufijo v škodo tržaških malih varčevalcev.

Mislim, da smo bili mi izvoljeni, zato da branimo konkretne interese prebivalstva in ne zaradi tega, da bi od časa do časa organizirali neutemeljene gonje, ki ne služijo ničemur in ki imajo izključno negativne rezultate.

Iz teh vzrokov bom glasoval proti resoluciji, o kateri se razpravlja.

NEDOVOLJENA TRGATEV MLADIH IZLETNIKOV

Toda tožitelji niso mogli dokazati njihove krivde in sodišče jih je oprostilo

5. septembra ni bilo ravno lepo vreme, vendar se je šest prijateljev, med njimi Umberto Nibbio, star 22 let in stanujoč v Ul. Guardiella 1385, Francesco Vianello, stanujoč v Ul. Petronio 7, 22-letni Umberto Rigo, stanujoč na Salita Promontorio 17 in Vincenzo Pepe, stanujoč v Ul. Crosada 14, odločilo za kratek izlet proti Sv. Barbari nad Miljami, kjer so vedeli, da bo zabava. Vzeli so dve vespi in lambreto ter se odpeljali najprej v Milje, nato pa po glavni cesti v Sv. Barbaro. Na poti se jim je eno vozilo pokvarilo tako, da so se morali dalj časa ustaviti. Ko so bili ustavljeni na cesti, jih je prehitela druga vespa, na kateri sta bila dva moška. Omenjenima Francu Ciacchiju in Giuseppu Segu, stanujočima pri Sv. Barbari, se je zdelo obnašanje fantov sumljivo, še posebno zato, ker so v preteklih nočeh neznani tatovi okradli več bližnjih vinogradov. Tako sta se odločila in svoje vozilo obrnila zopet proti Miljam. Na povratku sta zopet naletela na skupino mladeničev, od katerih je eden hotel nekaj pobrati, ko pa ju je zagledal (tako izjavljata vsaj priči) se je zopet obrnil proti skupini, še vsedel na lambreto ter se z ostalimi odpeljal. Ciacchi in Sega sta jih na križišču proti Miljam ustavila ter jih obdolžila, da so se vtihotapili v dva bližnja vinograda ter odnesli več kg grozdja. Fantje so to odločno zanikali ter celo dovolili, da sta jih Ciacchi in Sega pregledala. Našla sta sicer polno torbo grozdja, toda ne pri mladeničih, temveč v bližnji travi. Končno so tudi izjavili da so pripravljeni oditi z njima na bližnjo policijsko postajo, kar pa omenjena nista sprejela; vzela sta samo evidenčno številko vespe ter se odpeljala obvestiti lastnike vinogradov, Antonia Canzianija in Giordana Canzianija o dogodku. Ta sta se drugi dan obrnila na policijo ter prijavila škodo, ki je znašala pri prvem 9 tisoč lir, pri drugem pa okrog 5 tisoč lir.

Na podlagi evidenčne številke je policija zasledila Umberta Riga, ki je povedal imena še ostalih prijateljev. Že na prvem zaslišanju so mladeniči odločno zanikali vsako krivdo ter izjavili, da niso kradli ter da tudi torba, ki sta jo Ciacchi in Sega našla ni bila njihova last.

Vsa zadeva je bila nato predana kazenskemu sodišču, ki je včeraj mladeniče sodilo. Vsi obtoženci (razen šestega, proti kateremu je bila obtožba razveljavljena, ter Giovanniniju, ki ga ni in Rigu, ki je v bolnišnici) so na razpravi zanikali svojo krivdo ter izjavili, da nista Ciacchi in Sega našla pri njih nobenega sledu o grozdju.

Kot obtežilne priče sta nastopila Ciacchi in Sega, ki sta ponovila to, kar sta že v začetku preiskave izjavila. Na kratko sta pričala tudi lastnika vinograda, Giordano Canziani in Antonio Canziani, ki pa vesta o dogodku le to, kar sta jima Ciacchi in Sega povedala.

Po govoru advokatov Wondricha in Borgna je sodišče izreklo obsodbo, ki predvideva oprostitev vseh obtožencev zaradi pomanjkanja dokazov.

Sodnik Fabrio, tožilec Pascoli, zapisnikar Pivk.

ADRIA EXPRES

ADEX IZLETI

DVODNEVNI IZLET 20. IN 21. DECEMBRA V

NOVO GORICO

KANAL

MOST NA SOČI (Sv. Lucija)

ENOINPOLDNEVNI IZLET 20. IN 21. DECEMBRA V

ŠTANJEL

ENODNEVNI IZLET 21. DECEMBRA V

TOMAJ

Vpisovanje še danes pri «Adria-Express», Ul. Fabio Severo 5-b - tel. 29243.

IZLETI

ZIMOVANJE PDT V KRANJSKI GORI

PDT organizira zimovanje združeno s smučarskim tečajem, ki bo letos v Kranjski gori čez božične in novoletne praznike. Vpisovanje vsaki torek, sredo, četrtek in petek od 18. do 19. ure do vključno 12. decembra v Ul. Machiavelli št. 13-II - tel. 29-936.

MIKLAVŽ
ne prihaja v bajte

Svetniški Miklavž nima navade stopiti v vsako hišo. Bržkone zato, ker stoje nekatere vse preveč od rok, stran od glavnih ulic in ker nimajo primerne razsvetljave. Na svojem nočnem obhodu se torej svetnik ne utegne muditi po temnih, blatnih poteh in strmcih; sicer pa čepijo po klancih le skromnejše hišice in bajte, z majhnimi okni in nizkimi vratnimi podboji, kamor bi Miklavž z obilnim košem in visokim škofovskim pokrivalom sploh ne mogel vstopiti. Nemara se jih prav zato izogiblje.

Takšna je bila bajta brezposelnega Jernejca. Živel je v njej z ženo in dvema paglavcema na način, kakor žive siromaki: jedel je malo, tem več pa je razmišljal in gledal s skrbjo, kako silijo starejšemu Filipu prsti stopal iz prekratkih, natrganih čevljev in kako se mlajšemu Danetu daljšajo roke iz pretesne, sceljane suknjice. Materi pa, ki je spravljala ob večerih paglavca spat, je povzročalo največje preglavice neprimerno ležišče, se pravi, za nemirna klapoušca nekam premajhna otroška postelja, nad čemer se je zlasti pritoževal Filip. Le kam naj stegne predolge noge, je tarnal materi, in potem mora trpeti poleg sebe še tole revše, ki se vso noč vrti kakor pes v listju in suva okrog sebe. Mati je ob takih prilikah s prijazno besedo mirila Filipa, sklicujoč se na njegovo starost in možatost, medtem ko se je Dane izgubil v snu, še preden je odšla iz sobe.

Sploh se Dane zaradi takih in podobnih neprilik ni prebujal ponoči. Spal je kot čok. Le v nočeh hudih, mučnih in napetih sanj je nekajkrat čehnil Filipa po čeljusti ali ga nemilo sunil s kolenom v trebuh. Filip pa ni bil bratska duša. V sveti jezi je v temi pretipal brata s pestjo in stopalom.

Revše se je prebujalo sredi noči, ne da bi se zavedlo, zakaj se bratska milost repenči, ga meče iz sna in mu šteje rebra. Do solz mu je seglo krivično ravnanje, zato si je nekoč naložil blazino, se ihtavo poslovil in se v temi odpravil v vznožje. Hudo mu je bilo, kakor bi se s culo odpravljal po svetu.

No, tam se revšetu ni bolje godilo. Oblastnik nasprotnega konca mu je tiščal noge pod nos, na glavo mu jih je pokladal in so bile vse te nadloge ljubeznivosti spričo brc, ki jih je delila bratska ljubezen. Dane je dokazoval, da mu je Filip dvakrat v eni noči izpahnil podbradek. Vendar se je zatajeval in se zjutraj celo pohvalil materi: blaženo bi lahko smrčal v vznožju, ko bi brat starejši ne bil dvakrat surovina...

... in brat mlajši dvakrat mila Jera, je prezirljivo dopolnil starina.

Mati se je brez odlašanja spravila nad Filipa. Z besedo in palico mu je hotela dopovedati krivično ravnanje z bratom mlajšim in nebogljenim. Tega pa si Filip ni dal dokazati; zdel se je sam sebi nesrečnik, ki trpi zase in se poganja tudi za brata. Prenašal je udarce molče, s stisnjenimi zobmi je poslušal modro pridigo in ni krknil. Zanj in zase je tulil Dane, vlekel mater za komolec in jo oviral pri nerodnem opravilu.

V te nerodnosti se je vmešal dan in god svetega Miklavža. Dane do tega leta ni dosti vedel o njem. Ni se obračal nanj ne s prošnjami, ne z zahtevami. Sam pa dobri svetnik tudi ni hotel uvideti črne brige obeh bratov, ki je terjala od Daneta žrtev ponoči, svojo pa je moral Filip doprinašati zjutraj.

Zato si je Dane tega leta dejal: beseda ni konj. Ni mu bilo do igrače in sladkarije, marveč je sklenil poprositi resno in moško otroškega svetnika za posteljo, pa je v dobri veri zaupal sklep še Filipu, zakaj prizadet je bil tudi on, starejši je bil in mu bo znal svetovati. Toda je bil Filip poučen, kako se svetnik zaklada z darovi, nič dobrega ni hotel vedeti o njem in Danetu bi skopnelo zadnje upanje, da se ni starina na lepem premislil. Še prigovarjati je začel mlajšemu, naj se obrne na Miklavža in pri sebi ročunal: seveda, oče je v tej stvari zavzel svoje stališče: ko bi še enkrat stopila predenj z zahtevo, naj kupi še eno posteljo, si lahko izkupita še po eno klofuto. Kajpada. Lahko pa je oče celo pri taki volji, da si odpaše jermen in jima poslika zadnjici.

In mrki Filip se je razveselil, da se je objokani Dane vendar enkrat nekaj pametnega umislil. Pisanje Miklavžu bo oče prebral, pri tem si bo gotovo mislil in morda tudi nekaj ukrenil. Saj Dane je prepričan v poslanstvo svetnikovo. Izogneta pa se tako jermenu in klofutam.

In Dane je potožil Miklavžu, kako je prisiljen spati z bratom v eni postelji. Ta brat pa je surovina, je pisal Dane, ki ga pretepa in mu ne da spati. Če dobri svetnik tega ne verjame, naj samo eno noč prespi s Filipom in priznati bo moral Danetu, da piše resnico, kajti se bo bradati svetnik gotovo zbudil zjutraj s polomljenim rebrom ali izpahnjeno čeljustjo. Na kolenih ga zato prosi, naj jima prinese še eno posteljo, da bo, kakor reče mati, manj prepira in greha pri hiši.

In je pisanje pustil na oknu šele zjutraj, ker je tako ukazal Filip. Varnejše je bilo to in zanesljivejše.

* * *

Prikolovratil je na miklavževo Filip domov pred mlajšim. Majavo je hodil kakor kow-boy in trobil z našobljeno spodnjo ustnico basovske tone, kar je bila grda razvada in mu jo je oče zameril. Prazno se je zdelo v kuhinji in tihotno tudi pri ognjišču, kjer bi morala biti mati, brž pripravljena, da uteši lakoto njemu in Danetu. Filip je spustil knjige ob sebi in pridržal konec jermena, s katerim so bile prepasane.

Danes je mati sedela na nizkem lesenem stolčku, sključena je bila nad koleni in se jih je z glavo skoraj dotikala. Na obrazu je držala povaljano križasto krpo za brisanje posode in si z njo nekajkrat otrla oči. Ni se ozrla po njem, kot da ga ni, marveč je sedela tam, obuta v velike opanke, vse prevelike v razmerju z njeno drobno sključeno postavo. In ko je Filip zagledal te opanke, mu je postalo strašno pri duši. Raztrgal bi si bil srajco od hudega. Objel bi bil mater, jo božal ali miloval, samo tam ne bi smela sedeti, tako skrušena in potrta.

Zato je spustil konec jermena iz roke, se naglo odkril in pokleknil tik nje. Ni spravil besede iz sebe, nakremžil se je, jo trepljal po hrbtu, po licih, po rokah in jecljal. Materi pa je postalo nerodno, rekla je, da ni nič in se hotela dvigniti. Toda Filip je ni pustil od sebe, ampak se je obesil nanjo in vprašal:

«Ali te spet boli glava?»

«Ne ne,» se je poskušala nasmehniti. «Ne. Ampak naš Dane je še tako otročji». Pri tem je odprla pest in mu pokazala lepo zganjeno Danetovo pismo.

Ustrašil se je Dane, ko je pridrsal iz šole, da se je materi kaj pripetilo, ko je zagledal klečečega brata. Da bi surovina filipska izkazoval komurkoli take nežnosti, je bilo izključeno. Namah je tudi on klečal pri materi, jo božal po gladkih laseh in klipal:

«Uboga, uboga», čeprav mati ni več jokala.

In bi bil Dane skoraj zahlipal tudi zvečer, ko se je odpravljal z blazino k vznožju, da ni brezasti Filip nenavadno nežno dejal:

«Ostani Dane, ti bom povedal ono pravljico od uši in smrklja».

Obstal je tam, kleče na postelji in gledal nejeverno Filipa, dokler ga ta ni ponovno povabil, naj ostane in povedal:

«Mati je danes jokala, ker se midva prepirava zvečer in zaradi pisma, ki si ga napisal Miklavžu».

Dane se je začudil: «Se ne sme pisati Miklavžu?»

«Pisati, pisati, saj si mu pisal, ne? Pa kaj briga Miklavža. On je v nebesih», se je ujezil Filip nad nevednežem, ki se je že dvignil in si hotel pomagati na oni konec postelje. Pa mu je starejši strgal blazino in ga povlekel k sebi.

«Počakaj prismoda to je tako — Miklavža sploh ni».

«Da ga ni?»

«Ne!»

Mali je ostal brez sape. Z obrazom je bil še vedno obrnjen proti bratu. Oči pa so mu zašle po steni do vrat in se tja zagledale, da so mu punčice obtičale prav v kotičkih.

Filipu se je nebogljenec zasmilil, na široko ga je hotel poučiti o tem, kdo bere Miklavževa pisma in prinaša darove in zaključil:

«Če pa oče nima denarja, potem kupi samo šibo.»

In Danetu se je zjasnilo:

«Seveda, naš oče nima denarja.»

Tako možatega pogovora se Filip še ni lotil z njim in da bi ga ne spravil s te poti, se je Dane hotel pokazati njemu enakega, zato je posnel govorico odraslih:

«Saj me poznaš. Jaz pravzaprav niti ne bi maral še ene postelje.» Ker pa Filip na to ni odgovoril, se je mlajši zbal, da ni nekaj narobe povedal, zato je pohlevno dodal: «Ampak materi bi moral reči...»

Kakor je kazalo, je Filipa mučila ravno misel na mater.

«Saj sem ji rekel, da sploh ve marava postelje, ne česa drugega in tudi o Miklavžu, da nočeva nič več slišati.»

«Pa je bila potem zadovoljna?» se je zavzel Dane.

«O, še nasmejala se je», je zatrdil Filip. Da ga je mati pri tem pobožala po laseh in mu naročila, naj z bratom lepše ravna in z njim potrpi, ker še nima pameti, tega Danetu ni povedal, marveč je načel pravljico.

In naj jo je Dane slišal stokrat, nocoj je Filip pripovedoval tako, da se je krčil od smeha on in se je smejal tudi Filip.

Da se zaradi njunega divjanja nocoj nista oglasila s trdo besedo oče ne mati, o tem paglavca nista razmišljala. **OPIM LANILCEV**

Razstava slovenske knjige

Ljubezen do slovenske knjige mora postati tržaškim Slovencem ne-le zunanji znak njihovega narodnega ponosa, ampak znova orožje v njihovi upravičeni borbi za narodnostno in socialno enakopravnost.

ZAOSTRUJE SE KRIZA V PETROLEJSKI INDUSTRIJI

„IRAQ PETROLEUM COMPANY"

Podobno kot je bila „Anglo-Iranian Oil Company" v Perziji, tako je tudi „I.P.C." v Iraku država v državi - K boleči točki „Abadan" se utegneta pridružiti še „Mossul" in „Basra"

Skoraj da lahko zatrjujemo, da brez naklonjenosti Velike Britanije Iračani verjetno se danes ne bi imeli svoje neodvisnosti. To seveda ne pomeni, da so ravnali Angleži iz golega velikodušja in da pri tem niso iskali lastnih koristi. Kako je prišlo do ustanovitve Iraka, hočemo povedati v naslednjih stavkih.

Dobro vemo, da se je v prvi svetovni vojni borila Turčija na strani Nemčije, Avstrije in Bolgarije. Nemci so ji obljubili zlasti kavkaško ozemlje in vse zaledje Kaspiškega morja, kjer prebivajo Tatari in njim sorodni narodi. Turki, ki so komaj dve leti prej izgubili skoro ves Balkan, so se hoteli okrepiti na račun tedanje Rusije in dobiti zemljo, iz katere so pred stoletji prišli. Antanta (Rusija, Anglija in Francija) ji ni mogla mnogo nuditi, čeprav ji je bilo na tem, da pridobi Turčijo zase ter omogoči skozi Dardanele in Bospor materialno pomoč ruski vojski, ki jo tedaj še ni mogla zalagati domača vojna industrija. Vmes je bilo še nekaj: Antanto je vezal dogovor, po katerem je imel Rusiji po končani vojni in zmagi pripasti Carigrad z Dardanelami. Turčija je verjetno za ta načrt zvedela in se je odločila za Nemčijo, ne glede na to, da je bil pred prvo vojno nemški vpliv med Turki velik in so imeli Nemci načrt priti do Bagdada in v Perzijo. Gotovo pa bi Antanta pomagala Turčiji vsaj toliko, da bi ji začasno ohranila ves njen maloazijski imperij, ki je po njenem porazu razpadel.

Tako sega še v leto 1917 tudi tajni dogovor, po katerem sta si Anglija in Francija po padcu carizma v Rusiji razdelili turške pokrajine v Mali Aziji, od katerih je padla Mezopotamija, to je ozemlje med rekama Evfrat in Tigris, v angleško interesno področje. Vel. Britanija je imela prvotno načrt priključiti Mezopotamijo ali Irak k indijskemu kraljestvu, dasi se je tej zasnovi odločno uprl znameniti polkovnik Lawrence, ki je (v imenu angleške vlade) vso prvo vojno deloval z Arabci ter jim — obljubil politično samostojnost, če se bodo uprli Turkom.

V razvoj dogodkov je morala poseči druga «osebnost» in sicer tajinstvena Miss Gertrud Bell; ta je kot voditeljica angleške tajne informativne službe takoj po prvi vojni prepotovala ves Bližnji Vzhod. Ko je slišala o namenih Anglije glede bodoče pripadnosti Iraka, se je odpravila domov in naravnost k tedanjemu ministru za kolonije — Winstonu Churchillu, da bi ga pridobila za to, da je v interesu angleške politike, da postane navedena dežela avtonomna monarhija. Na Downing Streetu so v resnici sklenili, da bodo nagradili Anglležem naklonjenega poglavarja hašemidov Feisala s tem, da mu poklonijo prestol Iraka.

Tako so z ustanovitvijo nove dinastije ustvarili protiutež ali vsaj učinkovito oviro proti morebitni prevladi tega ali drugega arabskega ali celo egiptovskega kralja, ki bi se utegnil ukvarjati z mislijo, da bo zavladal vsem Arabcem Bližnjega Vzhoda. Iraška narodna prizadevanja so prišla tako v tesno povezavo s koristmi angleškega imperija, če pomislimo, da je dobila Velika Britanija petrolejska bogastva v pokrajini Mossul v svoje roke.

Vsekakor je napravila angleška zunanja politika mojstrsko šahovsko potezo in Irak je postal vogelni kamen britanskega imperija na Bližnjem vzhodu. Tu nastanjeni angleški polki so naenkrat nadzirali nekak most, ki je vezal Sredozemsko morje s Perzijskim zalivom, začeli so celo ogražati južna vpadna vrata Sovjetske zveze, poleg tega da je Irak začel predstavljati nov zaščitni pas pri obrambi Sueškega kanala.

V glavnem pa je pomenil Irak petrolejsko vprašanje, kajti v 90 od 100 primerov, misli vsakdo, ki govori o tej državi, na iraški petrolej. Moč, pa tudi tragika te dežele, ki je drugače od narave malo obdarovana, leži pod zemljo v obliki tekočega zlata. Kljub temu rečejo pravoverni muslimani, da so bleščeče kupole mošej v Kerbeli in Samari vseeno bolj veličastne, kakor pa stolpi z vrtalnimi napravami v Kirkuku, medtem ko se angleški vojak, ki nadzoruje petrolejske vode v puščavskem pesku zaveda, da prispeva k moči angleškega imperija prav toliko kot rudar v Walesu ali še tako važen politik v domovini.

V Iraku vladajo tri magične črke: I.P.C., ki so kratice za označbo podjetja «Iraq Petroleum Company»; ta družba je edina lastnica vseh petrolejskih koncesij severno od Tigrisa in s svojimi političnimi zvezami, vrtalnimi pravicami, finančnimi skupinami in vso organizacijo za izkoriščanje petrolejskih vrelcev tvori pravo državo v državi. Označbo IPC beremo na telefonskih in brzojavnih drogovih, ki spremljajo dragocene petrolejske vode do sredozemske obale, njene črpalne postaje so prava vojaška oporišča, saj so obdana z žičnimi ovirami in številno posadko, po cestah, ki so zasebna last IPC, pa je mogoče voziti samo s posebnim privoljenjem družbe. In njeno delovanje se še vedno bolj širi.

Že dve leti tega deluje na jugu države še ena družba, ki pa je samo nekaka tiha podružnica IPC, imenuje se «Basra Oil Company» ki je nedavno odkrila bogata petrolejska polja v Zubairu in dosegla že naravnost čudovito visoko količino proizvodnje. Saj se je izkazalo, da pridobiva z eno samo vrtalno napravo toliksne količine petroleja, ki jih na primer v Ameriki privleče na dan komaj 20, 30, 50 ali celo še več vrtalnih stolpov.

Zato nas ne sme čuditi, da se Angleži od preprostega človeka pa gori do vrhov na vladi zavedajo pomena najnovejših izgredov v Bagdadu, ki jih preveva sovraštvo proti tujcem in pri katerih imajo demonstranti pred očmi velike demonstracije v Teheranu, Abadanu, Kairu, Aleksandriji in drugih velikih krajih Bližnjega vzhoda. Posebno neprijetno morajo učinkovati na predstavnike angleške vlade, ki so še pred kratkim zasmehovali prejšnjega vladnega predsednika Clementa Attleeja kot «likvidatorja Abadana». Lahko bi govorili o ironiji zgodovinskega dogajanja, če bi se pripetilo vprav Churchillu kot enemu od ustanoviteljev Iraka, da bi ga sedanja laburistična opozicija morala v enem prihodnjih zasedanj angleškega parlamenta imenovati «likvidatorja Mossula in Basre».

Toda tako daleč verjetno še nismo. Anglija se sicer boji za svoje zadnje, vendar zanesljivo oporišče na Bližnjem vzhodu, toda začasno ljudske množice iraške opozicije Angliji naklonjenega režima še niso vrgle. Med vodilnimi osebnostmi Iraka ima London dva gotova in vplivna prijatelja: dolgoletnega ministrskega predsednika Nuri Said Pašo, enega od zadnjih še živečih vojnih tovarišev polkovnika Lawrenca iz prve svetovne vojne in zlasti strica sedanjega mladoletnega kralja Feisala II, regenta Abdula Illaha.

Ta je bil tisti, ki je skoro čez noč pomiril nad 20.000 demonstrantov in vzpostavil red s tem, da je poklical na pomoč vojsko in imenoval za vladnega predsednika popularnega šefa generalnega štaba Nuredina Mahmuda, ki je postal hkrati tudi notranji in obrambni minister.

Nuredina Mahmuda imenujejo «palestinskega junaka», ker je poveljeval iraški vojski v bojih proti Izraelu; star je komaj 53 let in v njem vidijo domačini moža krepke roke. Opozicija se je pomirila, ker vidi v njem nekak zgled egiptovskega gen. Neguiba in od njega pričakuje, da bo izvedel prihodnje volitve po načelih splošne, tajne in direktne volilne pravice, da bo konec volilnih goljufij ter da bo nehala korupcija v visokih vladnih krogih.

Ljudstvo upa, da bodo izginile globoke socialne razlike, zaradi katerih vladajo samo šejki in veleposestniki, ki državo le izkoriščajo. Opozicija, ki jo tvorijo delavci, kmetje, izobraženci in malomeščanski obrtniki, rokodelci in podobno zahteva sodelovanje pri javni upravi prav sedaj, ko so se dohodki iraške države zavoljo petrolejske konjunkture, ki jo pospešuje angleško perzijski spor, zelo povečali. V zvezi s tem je vzbudila tudi gospodarska politika Vel. Britanije veliko nezadovoljstvo: do včeraj je namreč v korist perzijskih čistilnic v Abadanu zanemarjala iraške vrelce v Basri in še danes izvažala iz Iraka surov petrolej, namesto da bi ga predelala doma in domačinom omogočila, da bi več zaslužili, iraška država pa imela več dohodkov pri davkih.

Poglavitno pa je to, da množice, ki predstavljajo opozicijo in pretežno večino ljudstva, stremijo za tem, da bi šli ogromni dohodki iz petrolejske industrije zlasti v korist skupnosti ter zahtevajo nadalje, naj država petrolejsko proizvodnjo nacionalizira.

Z nestrpnostjo pričakuje ves svet, kako bodo v Iraku rešili predvsem notranje politično vprašanje, kakor tudi to, kako se bo rešila Anglija iz najnovejše zagate.

PRED ODKRITJEM TAJNOSTI FOTOSINTEZE

Profesorju kalifornijske univerze, dr. Molvinu Calvinu in njegovim sodelavcem je uspelo, da so s pomočjo radioaktivnega ogljika zasledovali kemične izpremembe, ki se vršijo v rastlinah. Ta raziskavanja vzbujajo upanje, da bodo odkrili tajnost fotosinteze, to je procesa, po katerem zelene rastline izpreminjajo sončno svetlobo in zrak v sladkor, proteino, maščobo in ogljikove hidrate. Tako se bo morda posrečilo najti metodo za umetno produkcijo živil.

NOV INSTRUMENT ZA MERJENJE MORSKE VISINE

Med raznimi instrumenti, ki so jih razstavili v Clevelandu na redni sedmi razstavi instrumentov, je naprava, ki v višini 1500 m tako natančno meri morsko višino, da znaša dejanska razlika manj kot eno tretjino metra. Nova naprava bo omogočila, da bodo letala, ki jih vodijo z daljave letela stalno v isti višini. Z njo bodo lahko tudi natančno merili gladino bencina v ogromnih tankih, kjer najmanjša napaka lahko predstavlja tisoče litrov.

OD KDAJ SE UMIVAMO

Kajne, kako čudno vprašanje? Kot bi dejali, od kdaj jemo ali od kdaj spimo. In vendar je to vprašanje tako upravičeno, da ne moremo mimo njega.

Dandanes, ko sta kopalna kad in prha kulturna potreba vsakega človeka, si je pač težko predstavljati, da je bilo včasih drugače in da je preteklo celo več sto let, ko se je človeštvo balo vode kot največjega zla. In ko gledamo male umivalnike pretekle dobe, si pač težko predstavljamo, kako skromne so bile potrebe naših dedov glede snage in čudimo se, kako so kljub bojazni pred vodo mogli biti tako snažni.

Mojstri telesne kulture so bili stari Grki in Rimljani. V odkritih starih rimskih naselbinah naletimo zdaj na vodovodne in kopalne naprave, ki pa so propadle skoraj istočasno z rimskim imperijem. Nekateri narodi so te naprave nekaj časa še vzdrževali in gojili telesno nego, po velikih mestih so celo gradili javna kopališča. Zaradi nalezljivih bolezni, ki so se širile iz Orienta in iz Amerike, pa so sredi 16. stoletja pričeli opuščati javna kopališča. Mesta so postajala vedno bolj zanemarjena in potreba po negi telesa in po umivanju je padla na ničlo.

Nekako sredi 17. stoletja je izšla v Parizu knjiga o «galanterija», kar je pomenilo odličen način življenja. In v knjigi je stalo, da tako nadležno umivanje že nekaj časa grozi, da bo prišlo spet v modo. «So ljudje», pravi knjiga dalje, «ki si umivajo obraz, večkrat čez dan roke in včasih celo noge.»

Temu napadu na ukoreninjeni odpor proti vodi so se takoj uprli znani zdravniki in s tiskano besedo resno svarili pred «zdravju nadvse škodljivo razvado vsakodnevnega umivanja». Živela pa je tedaj znana francoska lepotica Ninon de Lenclos, ki je ostala mladostna, sveža in lepa tja do visoke starosti. Po tem vprašana je izdala svojo skrivnost in povedala, da se mora za to zahvaliti le vsakodnevnemu umivanju obraza in telesa. To pa drugih kljub temu ni sprijaznilo z vodo.

Že davno je postala navada, da so se namesto umivanja lepotičili in pudrali. To pa ne le ženske, temveč tudi moški. Seveda, če premislimo, da je v tistih časih četrt evropskih prebivalcev nosilo kozavo kožo, ki jo je hotelo pokriti, razumemo, da so morali porabiti neverjetne množine lepotil in pudra.

Gibanje na svežem zraku ali celo sprehodi niso bili v navadi. Kvečjemu nekaj korakov po vrtu in še pri tem so si natikali iz Italije uvožene pajčolane in maske, da bi se ne dotaknila obraza nobena sapica, še manj pa sončni žarek.

Francoski cesar Ludvik XIV. si je vsako jutro zdrgnil obraz in roke z vlažnim prtičem. V njegovi oblačilnici ni bilo nobene priprave za umivanje razen skodelic za prste. Tudi prostori njegovih moških in ženskih sodobnikov so bili prav taki.

Gosposki svet tja do najvišjih krogov je tedaj pač imel zelo dosti oblek, srajco pa eno samo. Več srajc je pomenilo nepojmljivo razkošje. Pred dve sto leti so smatrali čiščenje zob za prav posebno prismodijo, ki si je le polagoma utirala pot. Proti koncu 18. stoletja so odlične rodbine vpeljale snaženje zob na ta način, da je prihajal v hišo vsake štiri tedne mazač, včasih so rekli padar, ki je potem porabil cel dan, da je s svojo poslovno zobno krtačo odrgnil zobe zaporedoma vsem rodbinskem članom. Menda je pri vsakem obhodu po mestu porabil eno krtačko.

Tja do francoske revolucije konec 18. stoletja so si ljudje pudrali lase, olepotičeni obraz in roke ter so otrdelo skorjo ostrgali šele, ko jim je postala nadležna. Ruska carica Ana se je «umivala» tako, da si je otrla obraz s surovim maslom ali s svinjsko mastjo, preden se je na novo nalepotičila. Nevede si je izbrala boljše čistilno sredstvo kot so bile vse mogoče odišavljene tekočine, ki so jih tedaj priporočali.

Napoleon, ki se je tu pa tam posluževal vročih kopeli, je porabil nešteto litrov kolonjske vode. Pesnik Goethe, ki je bil v mladih letih strasten kopalec na prostem, je na stare dni izjavil, da je bila to norost. Kdor se je v tistih časih pogosto kopal, si je nakopal grajo cerkvenih krogov.

Po mnogih večjih mestih je bila v tistih časih navada, da so imeli kopalne kadi le hoteli, ki so jih proti odškodnini izposojali strankam, ki so se želele kopati doma. Tako na pr. si je prvi nemški cesar Wilhelm I. v drugi polovici preteklega stoletja vsak teden v nekem berlinskem hotelu izposojal kopalno kad, da se je okopal.

Tja do sredine 19. stoletja je ostalo z nego telesa v splošnem pri starem. Lepotičenje, pudranje, dišavljenje, čepenje med štirimi stenami in praznoverje o škodljivosti vode in svežega zraka so ljudem popolnoma otopili vonj in mu ubili smisel za telesno snago. Umivanje ni moglo priti na površje.

Šele napredek zdravniške vednosti, moderna higiena, ki se je brigala za raziskovanje in izboljševanje vodnih razmer kot tudi za splošno zdravstveno nego in končno zboljšanje mila so odstranili strah pred vodo in predsodke ter vzbudili veselje do umivanja in kopanja.

Odkar so po mestih napeljani vodovodi, se ljudje umivajo. To pa je v našem stoletju postalo potreba tudi podeželskemu ljudstvu. Ne pozabimo, da se kultura naroda meri tudi po porabi vode in mila!

— nm —

DVA TISOC LET STAR MOZAIK S PRIZOROM IZ ILIADE

Ekspediciji pennsylvanske univerze, ki je že dalj časa na delu v Grčiji, se je pred kratkim posrečilo odkriti star tlak v mozaiku, ki kaže prizor iz Homerjeve Iliade. Kot cenijo je mozaik star 2.000 let. Znanstveniki pravijo, da je grškega izvora. Posebno vrednost daje mozaiku to, da je bil ohranjen brez najmanjše poškodbe.

Čitatelji in naročniki!

Uprava „PRIMORSKEGA DNEVNIKA" je sklenila darovati tistemu, ki postane nov naročnik pred 1. januarjem 53, ali kdor poravna celoletno naročnino za l. 1953, v znesku L 3200.- vnaprej pred 31. januarjem 53, eno naslednjih knjig:

1. *SLOVENSKE NARODNE PRAVLJICE*
2. **France Bevk:** *IZBRANI SPISI*, I. del
3. **Jože Pahor:** *HODIL PO ZEMLJI SEM NASI*
4. **Fran Šijanec:** *ALBERT SIRK*
5. **Feigel-Nanut:** *BENEŠKA SLOVENIJA!*

Gornji pogoji veljajo samo za naročnike na STO in v Italiji.

Uprava „PRIMORSKEGA DNEVNIKA"

PRIMORCI,

V VSEH SLOVENSKIH KNJIGARNAH V GORICI IN NA TRZASKEM LAHKO DOBITE

JADRANSKI KOLEDAR

KAZE V SLIKI IN BESEDI ŽIVLJENJE, DELO, SKRBI IN VESELJE NAŠEGA ČLOVEKA.

«JADRANSKI KOLEDAR» v vsako slovensko družino!

Lepa knjiga je najlepši dar za Miklavža

		Lir
Defor:	ROBINSON, broš.	250.—
Valjavec:	ŽIVALSKE PRIPOVEDKE, broš.	200.—
Bevk F.:	PESTERNA, polplatno	220.—
Bevk F.:	GRIVARJEVI OTROCI, polplatno	280.—
Vandot I.:	KEKEC, broš.	250.—
TRI HCERE, pravljice, broš.		230.—
GLEJTE JIH, MATEJE, polplatno		250.—
SLIKANICA, broš.		170.—

DOBITE JIH V SLOVENSKIH KNJIGARNAH V TRSTU, GORICI IN V SESLJANU.

Mladinska knjiga - najlepše darilo

Zopet se bližajo razni dnevi, ko boš mislil, kaj bi komu daroval ali pa, kaj bi hotel dobiti v dar. V obeh primerih — če boš daroval ali pa prejel dar — bo najbolje, da si izbereš lepo mladinsko knjigo.

NOVOST! NOVOST!

Krojaček Junaček

Lepa Vida

DRAGO PETKOVŠEK

RADIJSKE PRAVLJICE

Ilustracije: prof. GROM

Sirota Jerica

Sv. Miklavž na radiu

NAJLEPŠE MIKLAVŽEVO DARILO VELIKIM IN MALIM!

DOBITE JIH V SLOVENSKIH KNJIGARNAH V TRSTU, GORICI IN V SESLJANU

PRIMORSKI DNEVNIK

VREME

Vremenska napoved za danes: Postopna razjasnitev. — Temperatura bo še nekoliko padla. — Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je dosegla 4.9; najnižja 2.9 stopinje.

RADIO

Opozarjamo vas na sledeče oddaje: Jug. cone Trsta: 17.30: Daniel Auber: Uvertura k operi «Fra Diavolo». 18.45: Chopinove poloneze. — Trst II.: 18.15: Beethoven: Koncert št. 4. 22.00: Paganini: Koncert št. 1. — Trst I.: 22.00: «Šah - mat avtorju», radijska igra Gina Magažnja. — Slovenija: 15.10: Slavni solisti v operah Verdija in Puccinija.

OMAJAN TAFTOV POLOŽAJ V AMERIŠKIM SENATU

Trenja v republikanski stranki

Harriman se zavzema za ekspanzijo svetovnega gospodarstva Truman noče komentirati Eisenhowerjeve izbire bodočih članov vlade

NEW YORK, 5. — Med najbolj vnetimi pristaši Eisenhowerja je nastala nekakšna zaskrbljenost zaradi bodočnih odnosov s Taftom, čigar položaj v senatu bi lahko postal dokaj bolj negotov kakor se dozdeva. Iz Washingtona prihajajo namreč vesti, da mnogi republikanci iz Taftovega kroga nimajo namena zavzemati se za imenovanje Tafta na čelo večine v senatu. Senatorji menijo, da bi imenovanje Tafta na tako važno mesto povečalo napetost med Eisenhowerjem in Taftom, ker bi slednji izrabil svoj vpliv voditelja večine in se postavil po robu imenovanju Martina Durkina za ministra dela.

Averell Harriman, ravnatelj ameriške agencije za medsebojno varnost, je včeraj govoril na zborovanju kongresa industrijskih organizacij in poudaril v svojem govoru, da je dolžnost Združenih držav, ki imajo največje rezerve kapitala na svetu, da pospešujejo produkcijo v drugih deželah.

Harriman je izjavil, da je treba podpirati delo Mednarodne banke za obnovo in razvoj in pospeševati zasebne investicije v tujini in dostavil: «Še nadalje moramo podpirati produkcijo in izvoz surovin v manj razvitih deželah in tem deželam pomagati k večji gospodarski blaginji. Imeti moramo zdravo carinsko politiko in izboljšati ter razširiti trgovinske pogodbe. Še nadalje moramo seznanjati druge z našim tehničnim znanjem in spretnostjo.»

Harriman je nadaljeval, da so ameriški delavci vedno podpirali ameriško zunanjo politiko in da je ta podpora bistveno potrebna za uspeh te politike. Pozval je zastopnike CIO, da podprejo vojaški program Amerike in njenih zaveznikov, pri tem pa poudaril: «Če hočemo ohraniti mir, mora tudi moralen cilj spremljati vojaško in gospodarsko silo. Pomanjkanje morale je usodna slabost sovjetske diktature, ki temelji na nasilju in terorju. Pomanjkanje morale je tudi dovedlo na Češkoslovaškem do antisemitizma, s katerim hočejo prikriti svoje gospodarske neuspehe.»

Na včerajšnji tiskovni konferenci je izjavil predsednik Truman, da se bo izročitev upravnih poslov novi vladi izvršila v takem redu, kot verjetno še nikdar. Na razna vprašanja o sodelovanju s funkcionarji, ki jih je imenoval bodoči predsednik Eisenhower je Truman izjavil, da dobivajo ti bodoči funkcionarji vse informacije, ki zadevajo njihove dolžnosti.

Truman je odklonil vsako izjavo glede Eisenhowerjeve izbire bodočih članov vlade. Poudaril je, da je treba nuditi vsem najprej priložnost za delo in bo šele potem dopustna kritika, če bodo napravili napake. Ako pa bo vse v redu, bo on prav tako srečen kot vsi drugi.

Truman je nadalje izjavil, da se zaradi preobilne druge zaposlitve ne bo mogel udeležiti junijskega kronanja angleške kraljice, kakor bi to tudi rad storil.

Na nadaljnja vprašanja je predsednik označil predsedniško tiskovno konferenco kot edinstveno ustanovo sveta, na kateri lahko predsednik seznani prebivalstvo s svojim naziranjem tako, da ga vsak razume. Na vprašanje, če bo tudi Eisenhower imel tiskovne konference, je Truman odgovoril, da so predsedniške tiskovne konference zelo dobra stvar.

Proizvodnja sovjetskega letalstva

LONDON, 5. — Sodeč po angleškem letalskem vestniku «Janes», preizkuša Sovjetska zveza «zračno letalonosilko», ki lahko nosi lovska letala in jih v primernem trenutku spušča proti sovražnemu letalstvu. Po zaslugi posebnih priprav je baje mogoče pripeti po 1 lovec vrste «Mig 15» pod vsako krilo zračne letalonosilke tudi med poletom.

Vestnik dodaja, da izdelujejo sedaj v Sovjetski zvezi po 450 letal «Mig 15» mesečno. Dozdeva pa se, da razpolagajo še z drugim lovskim letalom, ki lahko strelja rakete. Nadalje pojasnjuje vestnik, da je Sovjetska zveza s pomočjo nemških tehnikov pričela graditi velikanski bombnik s triogelnimi krili, ki bo opremljen s 6 reakcijskimi motorji in bo lahko brez postankov preletel progo Sovjetska zveza - ZDA in nazaj. Letalo bo imelo 22 mož posadke, 11 mož bo predstavljalo rezervo v primeru daljših poletov.

Iz podatkov te angleške revije je razvidno, da izdela Sovjetska zveza letno 11.000 vojnih letal.

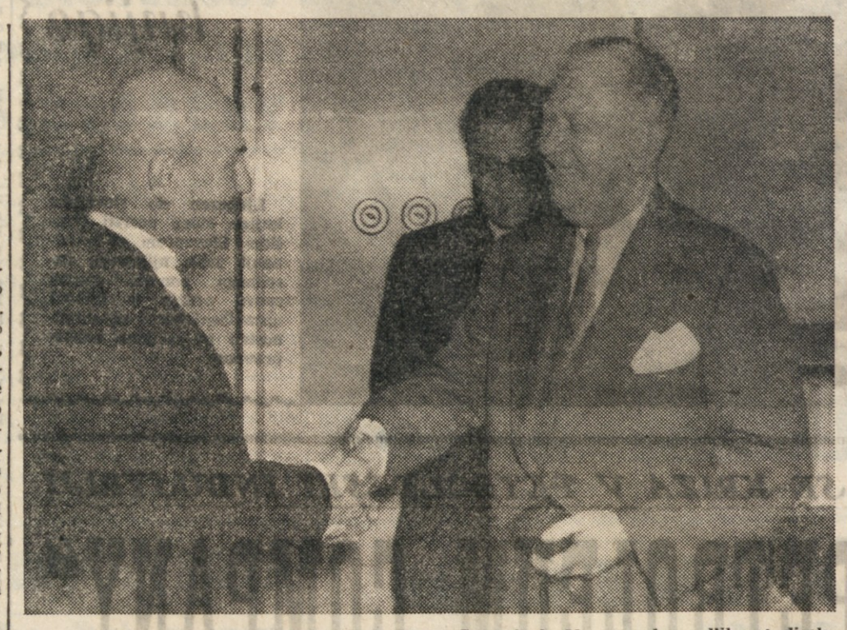

Predsednik Sveta za narodno zdravje dr. Pavle Gregorič je 29. novembra odlikoval direktorja instituta za rehabilitacijo v Vzhodnem Oranu (ZDA) dr. Henryja Kesslerja z redom zaslug za narod I. stopnje, ker je Kessler organiziral prvi rehabilitacijski center za invalide v Jugoslaviji.

V Egiptu so izpustili nadaljnjih 35 internirancev

Vlada je likvidirala stavko radiotelefonskih uslužbencev in jih prisilila k delu pod nadzorstvom policije

KAIRO, 5. — Uradno poročajo, da je vojska izpustila nadaljnjih 35 političnih internirancev. V tej skupini so tudi Farukov bratranec princ Abas Halim, bivši saadistični voditelj Ibrahim Abdel Hadim in bivši vafdistični glavni tajnik Fuad Sirag El Din. Domnevajo, da z izpustitvijo interniranci še niso rešeni vseh obtožb in da se bodo nekateri verjetno še znašli pred glavnim tožilcem. Izpustitev tolmačijo s tem, češ da je Nagibov režim že tako ustaljen, da mu niso več potrebni varnostni ukrepi, kakor n. pr. pridržanje političnih nepriateljev.

Danes ob 9 dopoldne so se pod predsedstvom podtajnika v zunanjem ministrstvu sestale številne vladne osebnosti, da bi razpravljale o tem, kakšno stališče naj zavzame Egipt na trgovskem in gospodarskem področju, ako bi Zapadna Nemčija ratificirala reparacijski sporazum z Izraelom. Razgovorov so se udeležili tudi predstavniki visokega poveljstva in podtajniki finančnega in trgovskega ministrstva.

Vlada je z naglim ukrepom likvidirala stavko uslužbencev Marconijeve družbe, ki so vnesli dezorganizacijo v radiotelefonsko in radiotelegrafsko službo med Egiptom in ostalim svetom. Po 5 urah se je zopet pričela normalna služba. Policija je vdrla v stanovanja stavkajočih in jih odvedla v urade, kjer so se morali ponovno lotiti dela pod nadzorstvom policijskih agentov. V zvezi s stavko je javni tožilec uvedel preiskavo.

KINO

V TRSTU

Rossetti. 16.30: «William - Karabinka», J. Stewart.

Excelsior. 16.00: «Show boat», Ava Gardner, K. Grayson.

Nazionale. 16.00: «Reka», R. Patricia Walters.

Fenice. 16.00: «Otroci se ne prodajajo», Lea Padovani.

Filodrammatico. 16.00: «Kengura» M. O Hara, P. Lawford.

Arcobaleno. 16.00: «Dvoboj v gozdu», R. Widmark, C. Smith.

Astra Rojan. 16.30: «Moj dom», J. Leigh in famozni pes Lassie.

Alabarda. 16.00: «Dva krajcarja upanja», Maria Fiore.

Ariston. 14.00: «Alice v deželi čudežev».

Armonia. 15.30: «Ves svet se smeji»

Aurora. 15.30: «Amerikanec v Parizu», G. Kelly, L. Caron.

Garibaldi. 15.00: «Andaluzija», L. Mariano, C. Sevilla.

Ideale. 16.00: «Dvor kralja Artuja»

Impero. 15.30: «Diplomatski kurir», Tyrone Power.

Italia. 16.00: «Dva krajcarja upanja», Maria Fiore.

Viale. 16.: «Prismuknjena Judy»,

Kino ob morju. 15.30: «Rekrut na fronti», David Wayne.

Moderno. 16.00: «Skrinja sedmih biserov».

Massimo. 16.00: «Diamantni križ»

Savona. 15.00: «Duša in obraz», B. Davis, G. Ford.

Secolo. 16.00: «Princ - tata».

Ferroviario (S. Vito). 16.00: «Generalni inšpektor», D. Kaye.

Vittorio Veneto. 16.00: «Vem, da me boš ubil», J. Crawford.

Azzurro. 15.00: «Samson in Dalila», H. Lamarr, V. Mature.

Belvedere. 16.00: «Proti tripolitanski obali»,J. Payne.

Marconi. 16.00: «Guliverjeva potovanja».

Novo cine. 16.00: «Karavana junakov», E. Flynn.

Odeon. 16.00: «Orkan», J. Hall.

Radio. 16.00: «Gianni in Pinotto proti nevidnemu človeku».

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

254,6 m ali 1178 kc

SOBOTA, 6. decembra 1952

13.30 Poročila. 14.30 Jezikovni pogovori. 14.40 Domači zvoki. 17.30 Daniel Auber: Uvertura k operi «Fra Diavolo». 17.40 Pesmi jugoslovanskih narodov. 18.15 Nekaj samospevov ruskih skladateljev. 18.30 Morja široka cesta. 18.45 Chopinove poloneze. 19.00 Večerne vesti. 21.00 Večerni koncert. 21.30 Od sobote do sobote. 21.45 Spored plesne glasbe. 23.10 Glasba za lahko noč. 23.30 Zadnja poročila.

TRST II.

306,1 m ali 980 kc-sek

11.30 Lahki orkestri. 12.00 Obljube in dejstva. 12.15 Za vsakega nekaj. 12.45 Poročila. 13.00 Domači motivi. 13.40 Zabavna glasba. 14.00 Poročila. 17.30 Plesna glasba 18.15 Beethoven. Koncert št. 4. 19.00 Pogovor z ženo. 19.15 Pestra glasba. 19.45 Poročila. 20.00 Stavki iz znanih koncertov. 20.40 Lahke melodije. 21.00 Malo za šalo — malo zares. 22.00 Paganini: Koncert št. 1. 22.45 Večerni ples. 23.15 Poročila.

TRST I.

11.30 Simfonična glasba. 14.25 Pesmi. 17.15 Botti: «Počitniški kraj», trodejanka. 21.30 Tržaške popevke. 22.00 «Šah - mat avtorju», radijske igra Gina Magazuja. 23.30 Plesna glasba.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

12.00 Opoldanski koncert. 12.30 Poročila. 13.50 Kulturni pregled. 14.00 Hrvatska narodna glasba. 15.10 Slavni solisti v operah Verdija in Puccinija. 16.40 Slovenske narodne pesmi. 17.40 Poje Ljubljanski komorni zbor. 18.15 Slovenska lažja orkestralna glasba. 19.40 Operetne melodije. 20.30 45 veselih minut. 21.15 Kar po domače... 22.00 Poročila. 22.15 Igra Plesni orkester Radia Ljubljana. 22.35 Plesna glasba.

ŠPORTNI DNEVNIK

Robinson izgubil naslov prvaka zaradi nesporazuma v datumu

NEW YORK, 5. — Atletska komisija države New York je v petek, nekaj minut po polnoči naznanila, da naslov svetovnega boksarskega prvaka srednje kategorije čaka novega lastnika. Robinson je namreč prekoračil 6-mesečni rok, ki je dovoljen za počitek. Sklep komisije je objavil njen predsednik Robert Christenberry.

Ta odlok velja samo v državi New York, ki ni včlanjena v National Boxing Association. Sekretar zveze je kljub temu danes izjavil, da bodo natančno proučili problem in potem izdali svoj sklep.

Robinson je hotel sporočiti svoj sklep o nadaljnji aktivnosti v pismu, ki bi ga moral objaviti danes opolnoči Cristenberry in NBA. Trenutno je na potovanju proti Bostonu. Tudi če bi v tem pismu omenil, da misli nadaljevati z boksanjem, Robinsonu ne bi avtomatično zopet vrnili naslova svetovnega prvaka. V državi New York bi moral sodelovati na turnirju ali boksati proti zmagovalcu izločilnega tekmovanja. Ta turnir bi bil organiziran od štirih komisij, ki nadzorujejo svetovni boks: komisija države New York, NBA, evropska boksarska komisija in angleška nadzorna komisija.

Uradno je Robinson izgubil naslov svetovnega prvaka, ker ga ni branil v roku šestih mesecev. Zadnjič se je boril zanj 13. maja proti Bobu Olsonu v San Franciscu. Zopet bi moral stopiti na ring 13. novembra, vendar so mu podaljšali dovoljenje do 1. decembra. Noto so mu še enkrat podaljšali rok. Robinson je menil, da ima čas za objavo svojih namenov do petka opolnoči, predsednik državne komisije Christenberry pa do četrtka opolnoči.

Po zmagi nad Olsonom se je Robinson izkazal v drugi smeri, namreč kot plesalec in napovedovalec v nočnih lokalih in izgubo naslova so mu naznanili ravno med potovanjem v Boston, kjer bi moral nastopiti danes zvečer v največjem mestnem «night clubu». Ko je Sugar izvedel za diskvalifikacijo je dejal: «Niso imeli pravice. Na naslov ima pravico samo človek, ki si ga pribori na ringu».

Sugar je dejal, da je govoril v sredo zvečer s Christenberryjem in da sta bila istega mnenja, da namreč ni koristno, da bi Robinson boksal pred novim letom. Predvsem zaradi taks in pa zaradi zdravnikovega prednisa po porazu proti Joeju Maximu.

Na vprašanje, kaj bi naredil, ako imenujejo drugega svetovnega prvaka srednje kategorije, je Robinson dejal, da bi ga povabil na dvoboj.

Tudi Gainford, Robinsonov menažer, je rekel, da je govoril v ponedeljek s Christenberryjem, ki mu je dejal: «Dajte pismo na pošto, da ga bom lahko imel v petek. Brez dvoma je nekje prišlo do nesporazuma, ker sem jaz naredil samo to, kar je hotel Christenberry».

Gainford se nadalje sprašuje, zakaj je komisija države New York zasedala v četrtek in ne v petek, kot bi morala. Menažer je v zaključku svoje izjave rekel, da Robinson nima namena zapustiti boksanja.

JACK CUDDY

Zmeda po Robinsonovi odstavitvi

LONDON, 5. — Boksarski organizator Jack Solomons je danes rekel, da bi bil pripravljen organizirati boksarski dvoboj za naslov svetovnega prvaka srednje kategorije med Turpinom in Humezom.

Solomons je istočasno priznal, da je položaj po sklepu komisije čuden, saj je bilo znano, da je imel Robinson čas za odločitev do danes opolnoči. Solomons je tudi priznal, da so bile priprave za match Turpin-Robinson že v polnem teku.

* * *

WASHINGTON, 5. — National Boxing Association je sporočila, da je menažer Sugarja Robinsona brzojavno naznanil, da bo njegov gojenec branil naslov svetovnega prvaka prihodnje poletje v Londonu proti Randolphu Turpinu.

Kako se bo izvlekla komisija New Yorka iz prenagljenega sklepa?

Program jug. boksarjev

BEOGRAD, 5. — Jugoslovanska boksarska zveza je izdelala program meddržavnih dvobojev za leto 1953: 6. januarja v Bologni proti Italiji; v času od 7. do 14. junija v Zahodni Nemčiji; 5. julija v Atenah proti Grčiji; 13. septembra proti Angliji v Beogradu.

Zveza je v pogajanjih za match proti Avstriji (5. aprila na Dunaju), medtem ko so Francozi pristali na dvoboj šele v letu 1954.

Mladinski turnir v Viareggiu z osmimi tujimi enajstoricami

VIAREGGIO, 5. — Na letošnjem mednarodnem mladinskem nogometnem turnirju v Viareggiu bo nastopilo osem italijanskih in osem tujih enajstoric. Organizatorji so že prejeli večje število pokalov in praktičnih nagrad.

Tudi košarkarski turnir, ki je vsako leto ob času karnevala, bo letos prirejen v znatno razširjenem obsegu in z večjo mednarodno udeležbo.

Igralci Rapida bodo gostovali konec meseca v Skoplju

SKOPLJE, 5. — Uprava nogometnega kluba Vardar je povabila na gostovanje nogometno enajstorico dunajskega Rapida. Večkratni avstrijski prvaki bodo nastopili v Skoplju konec meseca.

Tako mi mislimo:

Bologna - Napoli	1	x	
Como - Lazio	1	x	
Fiorentina - Atalanta	1		
Inter - Udinese	1		
Juventus - Milan	1	x	2
Novara - Spal	1		
Pro Patria - Palermo	1	x	
Roma - Sampdoria	1		
Triestina - Torino	1		
Modena - Cagliari	1	2	x
Piombino - Catania	1		
Treviso - Lucchese	x	1	
Lecce - Venezia	2		
Salernitana-Siracusa	1	x	
Reggiana - Livorno	1		

Z vseh vetrov

○ *Na podlagi doseženih rezultatov in igre na XV. olimpijskih igrah v Helsinkih, je sestavil bivši madžarski reprezentant Kajman Henszelman, ki je sedaj trener švedske reprezentance, svetovno vaterpolo reprezentanco. V moštvo najboljših igralcev sveta je uvrstil naslednje igralce: Goljkman (SZ), Gyarmati (Madžarska),* Stakula *(Jugoslavija), Bjilsma (Nizozemska), Hughes (ZDA),* Kurtini *(Jugoslavija) in Szivos (Madžarska). To je pomembno priznanje znanega strokovnjaka in trenerja jug. vaterpolistom.*

Seznam državne enajstorice za tekmo proti Zah. Nemčiji

BEOGRAD, 5. — Jugoslovanska nogometna zveza je izdala seznam igralcev, ki bodo nastopili v zadnji mednarodni nogometni tekmi leta proti Zahodni Nemčiji 21. t. m. v Ludwigshafenu. Poklicani so bili naslednji igralci: Stojanovič, Beara, Belin, Crnković, Zeković, Stanković, Cajkovski, Horvat, Boškov, Tasić, Ognjanov, Jocić, Vukas, Bobek, Zebec, Lipušinović in Rajkov.

Moštvo bo odpotovalo v Zahodno Nemčijo 18. decembra.

Šah

Jugoslovansko prvenstvo

BEOGRAD, 5. — Rezultati prekinjenih partij desetega kola jugoslovanskega šahovskega prvenstva: Nedeljković - Krivec 1:0; Djaja - Matanović remi; Vuković - Udovčić 1:0; Andrić - Trajković remi.

Rezultati enajstega kola: Matanović - Milić remi; Trifunović - Nedeljković 1:0; Udovčić - Rabar remi; Djuraševič - Pirc prekinjeno v nejasni poziciji; Gligorič - Vuković 1:0; Božič - Fuderer prekinjeno v boljši poziciji za črnega; Trajković - Ivkov 1:0; Puc - Andrič prekinjeno v nejasni poziciji; Krivec - Djaja remi; Bogdanović - Kržišnik remi.

Stanje: Fuderer 7.5 (1); Trifunović 7.5; Puc, Pirc 6.5 (1); Matanović, Milić 6.5 itd.

Tour de France v glavnih obrisih

PARIZ, 5. — Organizatorji kolesarske dirke «Tour de France» so izdelali v glavnih obrisih progo za leto 1953.

Start bo v Strasbourgu in dirkači bodo vozili v nasprotni smeri kot lansko leto. Predvidevajo izlet v Belgijo in Luksemburg. Po atlantski obali pelje proga proti Pirenejem in od tam obrne proti sredozemlju. Po dveh alpskih etapah bo nato karavana prispela v srce Francije in po ravnem do Pariza. Na programu je ena sama etapa na kronometer, odpravljeni so težki vzponi na Ventoux in Puy de Dome.

Na tekmovanju bo nastopilo 13 moštev, vsako z desetimi dirkači (Italija, Belgija, Švica, Holandska, Španija, Francija, Luksemburg, šest regionalnih moštev in eno severno-afriško).

Odpravljeni so tudi dodatki na gorskih ciljih. Ker praznujejo leta 1953. 50-letnico dirke, bo poleg običajnih nagrad na razpolago najboljšemu tekmovalcu (ni nujno, da bi bil prvi z lestvice) en milijon frankov.

Dinamo v Montevideu

ZAGREB, 5. — Zagrebški Dinamo se bo udeležil nogometnega turnirja v Urugvaju za pokal mesta Montevideo. Tekmovanje bo od srede januarja do srede februarja. Izmed evropskih enajstoric bo na tem turnirju sodelovala tudi dunajska Vienna.

NA DIRKI „PO ARGENTINI" BELGIJSKO MOŠTVO PADLO NA 4. MESTO

Počitek pred gorsko etapo

VILLA DOLORES, 5. — Van Steenbergen je sicer zmagal na osmi etapi kolesarske dirke «Po Argentini» in povečal svoj naskok na lestvici, zato pa sta druga dva Belgijca odstopila in sicer Close in Van Kerhove. Belgijsko moštvo je zato s prvega zlezlo na četrto mesto.

Close je padel in si pri tem odrgnil roko in nogo. Izjavil je, da je zelo slaboten po štiridnevnih motnjah v želodcu. Van Kerhove je prišel na cilj po maksimalnem času. Tretji belgijski vozač, ki še vozi skupno z Van Steenbergenom in Ockersom, je Van Ende, ki ima 37 minut zamude.

Tudi včeraj je cesta bila zelo slaba zaradi hudih nevihtter puščavskega peska, ki je silil vozačem v oči. Preluknjanih gum ne štejejo.

Preostali vozači bodo jutri vozili edino gorsko etapo iz Ville Dolores v Cordob. V tej etapi bodo dirkači šli preko vrhov, ki presegajo 2000 m nadmorske višine. Priobčujemo popravljeni vrstni red po osmih etapah:

1. Van Steenbergen 42.38,44; 2. Ockers 42.54,33; 3. Varisco 43.10,43; 3. Cavaglato 43.11.50; 5. Sevillano 43.15,28; 6. Valmitjana 43.16,14; 7. Crispin 43.18,49.

Avstralske čete za Indokino?

Zadnje vojaške vaje v Avstraliji so bile izvedene v podobnih okoliščinah kakor indokitajske gverilske borbe

SYDNEY, 5. — Iz neuradnih krogov se je zvedelo, da pripravlja Avstralija načrt za pošiljanje čet v Indokino. Vendar vlada zanika, da so predvideni skorajšnji vojaški sporazumi.

Domneve v tej zvezi so se pojavile v sredo, ko so bile v Avstraliji obsežne vojaške vaje. Vaje so bile namreč izvedene docela po zasnovi borbe proti gverilcem in na ozemlju, ki ima podobne značilnosti kakor indokitajsko. Politični viri zatrjujejo, da se Avstralija ne bo udeležila nobene akcije v Indokini, razen v okviru načrtov Commonwealtha.

Pripominja se, da trenutna konferenca ministrskih predsednikov v Londonu nudi Commonwealthu izredno priliko za proučitev načrta, na podlagi katerega naj bi bile okrepljene francoske čete v Indokini.

Vojaškim vajam so prisostvovali angleški, ameriški in novozelandski vojaški opazovalci. Avstralski obrambni minister, kakor tudi zunanji minister, nista hotela odgovarjati novinarjem na zadevna vprašanja. Kljub uradnim demantijem pa baje obstajajo dokazi, da zavzema Indokina v avstralskih strateških načrtih eno prvih mest.

Kakor poročajo iz Washingtona bo francoska vlada bržkone zaprosila ZDA za 125 milijonov dolarjev, ki bi jih uporabila za vojno v Indokini. Uradna vloga francoske vlade s tem v zvezi bi lahko bila predložena Ameriki že prihodnji mesec. Zadeva je baje tako nujna, da bi po mnenju nekaterih francoskih ministrov ne smela biti odložena niti do ustoličenja generala Eisenhowerja.

Charles Dickens

PICKWICKOVCI

153.

Prevedel prof. dr. Fr. Bradač

«Če stanuje, pejte preci k nemu s temla listkam in recite, de čaka gspud Weller; ja, razumete?» je rekel Sam. In po teh besedah je stopil mirno v hišo ter sedel.

Lakaj z napudrano glavo je močno zaloputnil vrata in grdo pogledal, toda oboje, zaloputnjenje in grdi pogled, se Sama niti dotaknilo ni, kajti mirno je ogledoval mahagonijevo stojalo za dežnike, z izrazom kritične pohvale.

Način, kako je njegov gospod sprejel omenjeni listek, je očitno vplival na lakaja v korist Sama, zakaj ko se je vrnil, se je zelo prijateljsko smehljal in rekel, da pride odgovor takoj.

«Sej je dobr,» je rekel Sam. «Le recte sojmu staremu, nej se preveč na poti. Nč se ne mdi. Sm že ubedvou.»

«Vi obedujete zgodaj, gospod,» je pripomnil lakaj z napudrano glavo.

«Spuznou sm, de m putem bl večerja diši,» je odgovoril Sam.

«Ste že dolgo v Bathu, gospod?» je vprašal lakaj. «Še nikoli mi ni bila čast, slišati o vas».

«Nism še napravu tuki nubene velike senzacije,» je odgovoril Sam, «ker sm se jest in ostala gspoda prpelu šele snuč.»

«Lepo mesto, gospod,» je rekel lakaj z napudrano glavo.

«Se zdi,» je pripomnil Sam.

«Vesela družba, gospod,» je nadaljeval lakaj. «Zelo prijetno služabništvo, gospod.»

«Tu b si mislu,» je odgovoril Sam. «Prjazni fanti, udkriti, brez uvinku.»

«Da, imate prav, tako je, gospod,» je rekel lakaj z napudrano glavo, ker je očitno sprejel Samovo opazko za velik poklon. «Prav tako, res. Morda njuhate, gospod?» je vprašal veliki lakaj ter izvlekel majhno tobačnico z lisičjo glavo na pokrovu.

«Ne brez kihajna,» je odgovoril Sam.

«Da, to je težko, gospod, imate prav,» je rekel lakaj. «Tega se mora človek počasi učiti. Kava je najboljše sredstvo. Nosil sem dolgo, gospod, kavo. To je kakor rappe, gospod.»

Zdajci je ostri glas zvončka opomnil lakaja z napudrano glavo, da mora brezpogojno vtakniti lisičjo glavo v žep in hiteti s pokornim obrazom v «študijsko sobo» gospda Bantama.

Mimogrede povedano: menda ne poznamo človečka, ki piše ali pa morda samo čita, da ne bi imel kake zadnje sobice, imenovane «študijska soba».

«Tu je odgovor, gospod,» je dejal lakaj z napudrano glavo. «Bojim se, da vam bo to nerodno, ker je tako veliko.»

«Le pstite,» je rekel Sam in vzel pismo v majhni kuverti. «Tu še lohka utrujen člouk nese.»

«Upam, da se bova še videla, gospod,» je rekel lakaj z napudrano glavo, si mel roke in spremljal Sama prav na stopnice.

«Ste preveč prjazen, gspud,» je odgovoril Sam. «Ne trudite se preveč, prosm. Mislte na tu, kua ste dužni svoji družbi, in ne mučte se preveč z delam. Za soje tuvarše s uhranite največi mir in mislte sam na tu, kakšna izguba b tu bla.» S temi patetičnimi besedami je Sam Weller odšel.

«To je čudaški mlaćenič,» je govoril lakaj z napudrano glavo, zroč za gospodom Wellerjem z izrazom, ki je jasno kazal, da ne ve, kaj si naj misli.

Točno ob tričetrt na osem je stopil Angelo Cyrus Bantam, ceremoniar, iz svoje kočije pred vrati kopališke dvorane z isto lasuljo, istimi zobmi, istim monoklom, isto uro in verižico, z istimi prstani, isto naprsno iglo in isto palico. Edina izprememba v njegovi zunanjosti je bila, da je imel še svetlejšo modro suknjo z belo svileno podlogo, črne hlače, črne svilene nogavice in plesne čevlje ter bel telovnik in je bil še malo bolj naparfumiran.

Tako opravljen, je vkorakal ceremoniar, zavedajoč se važnih dolžnosti svoje službe, v dvorano, da bi sprejemal družbo.

Bath je bil poln in tako so se ljudje in polšilingi za čaj stekali. V plesni dvorani, v podolgasti jedilnici in v osmerokotni igralnici, na stopnišču in hodnikih je hrup mnogih glasov in topot nog kar ogluševal. Obleke so šustele, peresa vihrala, luči plapolale in dragulji žareli. To je bila godba — a ne godba kapele k četvorki, zakaj ta se še ni pričela — temveč godba nežnih, drobnih korakov, ki jo je zdaj pa zdaj prekinil vesel, zvonek smeh — tih in nežen, a vendar prijeten ušesu, ako prihaja iz ženskega grla, naj bo v Bathu ali kjerkoli drugje. Ognjevite oči so se svetile v prijetnem pričakovanju od vseh strani. Kamorkoli ste pogledali, ste videli elegantno postavo, ki je graciozno plavala skozi množico, in komaj ste jo izgubili izpred oči, ste že uzrli drugo, prav tako zapeljivo in očarljivo.

V čajevni in okrog igralnih mizic je stalo mnogo starih, čudnih dam in izživelih starih gospodov, ki so blebetali o vsakdanjih dogodkih in škandalih z očitno radostjo in veseljem; videti je bilo, kako zelo jih veseli ta posel. Med temi skupinami so bile tudi tri ali štiri matere zvodnice, ki so se delale, kakor da so docela zatopljene v pogovor, v resnici pa so se vsak hip ozrle skrbeče po svojih hčerkah, ki so imele vedno v mislih materine nasvete, da naj dobro izrabijo čas, in so že začele s flirtom, iskaje založene šerpe, natikaje rokavice in tako dalje; na oko so to le malenkosti, toda lahko se obrnejo v veliko korist pri spretni praksi.

Pri vratih in po odleglih kotih so stale cele gruče neumnih mladih gospodov, ki so kazali svoje gizdalinstvo in svojo neumnost ter razveseljevali pametne ljudi okrog sebe s svojo bedasto domišljavostjo, pri tem pa na svojo srečo mislili, da jih vse občuduje; to je modra in srečna prevara, iz katere jih ne bi mogla rešiti nobena dobra duša.

In slednjič tam na zadnjih klopeh, kjer so se že posadile za ves večer, so sedele razne samske dame, ki jim je sezona že minila, ki niso plesale, ker zanje ni bilo plesalcev, in niso igrale kart, da bi jih ljudje ne imeli za prave stare device; bile so v ugodnem položaju, da so lahko vsakogar, ne da bi mislile na svoje napake, opravljale. Skratka torej — lahko so opravljale vsakogar, zakaj tu je bil vsak. Bil je večer, poln veselja in svetlobe; lep je bil pogled na bogato oblečene ljudi, okusna zrcala, z voskom izlošćena tla, mnogoramne svečnike in voščenice; Angelo Cyrus Bantam, ceremoniar, se je zibal od kraja do kraja tiho, nežno, se vljudno klanjal tej skupini in zaupno kimal spet oni, se prijazno smejal na vse strani ter v ritmu gibal svojo nalispano postavico.

«Ostanite v čajevni, da užijete svoj polšiling. Nalivajo vam vročo vodo, pa pravijo temu čaj. Pijte to,» je rekel gospod Dowler glasno, obračajoč se h gospodu Pickwicku, ki se je bližal k majhni skupini, vodeč se pod pazduho z gospodom Dowlerjem. V čajevni se je gospod Pickwick zasukal in gospod Bantam, ki ga je zagledal, se je prepletel skozi množico ter ga prišel navdušeno pozdravit.

«Dragi gospod, neizmerno sem počaščen. Kakšna čast za Ba-th. Gospa Dowlerjeva, vi ste kras dvorane. Čestitam vam k vašim peresom. I-menitno!»

(Nadaljevanje sledi)

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6 III nad. — Telefon številka 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20. — Telefonska številka 73-38 — OGLASI: od 8.30 - 12 in od 15 - 18 — Tel. 73-38 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din — Tiska Tiskarski zavod ZTT — Podruž. Gorica III S. Pellico 1-II. Tel. 33-82. — Rokopisi se ne vračajo

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900 polletna 1700, celoletna 3200 lir. Fed. ljud. repub. Jugoslavija: izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun za STO ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska Ljubljana Trg Revolucije 19 - tel. 2009 tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90332-7 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. TRST